

BRYSSEL-AGENDA SYKSY 2019

Sisällysluettelo

MTK:N PUHEENJOHTAJAN ALKUSANAT	1
Monivuotiseen rahoituskehykseen on löydyttävä varoja sekä EU:n uusiin haasteisiin että maatalous-, maaseutu- ja koheesiopolitiikkaan	
MAATALOUSPOLITIIKAN UUDISTUS – CAP 27	2
Cap-uudistus ja ympäristö- ja ilmastotavoitteet	5
CAP:n uudistus ja metsätoimenpiteet	6
MONIVUOTINEN RAHOITUSKEHYS	7
BREXIT - NEUVOTTELUTULOS KERTOO EU-JÄSENYYDEN MERKITYKSEN	9
KOHEESIPOLITIikka JA ALUEKEHITYS	11
INFRASTRUKTUURIN KEHITTÄMINEN - VERKKOJEN EUROOPPA	13
YRITTÄJYYDEN EDISTÄMINEN - INVESTOINNIT JA RAHOITUS	15
TUTKIMUS- JA INNOVAATIOPOLITIikka	17
Kestävää kehitystä bio- ja kiertotaloudella	
BIOTALOUSSTRATEGIAN PÄIVITYS	19
KIERTOTALOUS	21
Puun kaskadikäyttöohjeistus	21
Jätelainsäädäntö ja muovistrategia	22
Ruokahävikki ruokaketjussa	22
Kiertotalous ja ravinteet	23
ENERGIAPOLITIikka	25
Metsäala on talouden ydin	
METSÄSTRATEGIAN VÄLIARVIOINTI	26
FOREST EUROPE JA LAILLISESTI SITOVA METSÄSOPIMUS (LBA)	28
EU:n laaja ympäristöagenda on rakennettava kestävän kehityksen kolmen tukijalan varaan	
ILMASTOPOLITIikka JA PARIISIN ILMASTOSOPIMUKSEN TOIMEENPANO	29
Hiiliviljely	30
LULUCF-toimeenpano	31
YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET (SDG:t) JA EU:N KESKUSTELUPAPERI	33
KESTÄVÄN RAHOITUKSEN SÄÄNNÖT	34
VESIPOLITIikka	36
LUONNONSUOJELU- JA RIISTAPOLITIikka	38
EKOSYSTEEMIPALVELUT	40
Kuluttajat maailmalla haluavat puhdasta, terveellistä, turvallista, eettisesti tuotettua ja anti-bioottivapaata ruokaa	
EU ON AKTIIVINEN KAUPPAPOLITIIKAN TOIMIJA	41
Monenkeskinen kauppapolitiikka WTO:ssa	41

Bilateraalit eli kahdenvälisen neuvottelut täydentävät WTO-sopimuksen luomaa toimintaympäristöä	42
RUOKAKETJU	44
Toimiva ruokaketju jakaa lisä-arvon koko arvoketjuun	44
Alkuperämerkinnät elintarvikkeissa	45
UUDET JALOSTUSMENETELMÄT LUOVAT KILPAILU- JA SOPEUTUMISKYKYÄ	46
SIEMENLAINSÄÄDÄNTÖ KAIPAA UUDISTUSTA	47
KASVINSUOJELUAINEPOLITIIKKA PAINEESSA	48
ELÄINTERVEYS JA ELÄINTEN HYVINVOINTI	50
MIKROBILÄÄKERESISTENSSI JA LÄÄKKEIDEN HALLITTU KÄYTTÖ ELÄIMILLE	52
LUOMULAINSÄÄDÄNNÖN VALMISTELU	53
PROSESSOITUJEN ELÄINPERÄISTEN PROTEIINIEN KÄYTTÖ REHUISSA	54
TURKISELINKEINON AJANKOHTAISET ASIAT	55
(YHTEISTYÖSSÄ FUR EUROOPEN JA FIFURIN KANSSA)	
WelFur on ensimmäinen Euroopan komission tunnustama tuotantoeläinten hyvinvointia koskeva oma- valvontajärjestelmä	55
Turkiselinkeino mukana EU:n hankkeessa tuotteiden ympäristöjalanjäljen selvittämiseksi	55

MTK:N PUHEENJOHTAJAN ALKUSANAT

Uusi komissio tähtää Euroopan vihreällä sopimuksella ilmastoneutraaliuteen. Tämän kun-
niahimoisen tavoitteen saavuttamiseksi tarvi-
taan luonnon monimuotoisuuden ja maaperän
suojelua, ruokaturvan kehittämistä ja kestäväää
metsänhoitoa. Maanviljelijät ja metsänomistajat
ovat valmiita tarjoamaan näitä ratkaisuja, joilla
yhteiset tavoitteet voidaan saavuttaa.

Komissio on ehdottanut EU:n maatalouspolitiikan
rahoitukseen tuntuvaa leikkausta tulevalle
rahoituskaudelle, vaikka vaatimukset maata-
loudelle, erityisesti ympäristö- ja ilmastotoimissa
kasuvat. Samaan aikaan komissio on allekirjoit-
tamassa Mercosur-kauppasopimuksen, jossa
ruokamarkkinaamme avataan tuotteille, joita ei
ole tuotettu korkeilla EU-standardeilla. Maatalou-
syrittäjät eivät hyväksy tätä epäreilua kohtelua.
Viljelijät ovat sitoutuneet yhteiseen maatalous-
politiikkaan, ja siksi sen rahoitus on turvattava ja
kilpailua avattava vain oikeudenmukaisin sään-
noin.

Maapallon metsät ovat uhattuna. Metsäpalot roi-
huavat Brasiliassa, Venäjällä ja monessa muussa
paikassa. Keski-Euroopassa taas tuholaiset
hävittävät metsiä ennennäkemätöntä vauhtia.

Metsien tärkeä rooli ilmastonmuutoksen torjun-
nassa vaatii aktiivista metsien käyttöä ja hoitoa.
EU:n tulee olla suunnannäyttävä kestävässä
metsänhoidossa ja tätä varten tarvitsemme vah-
van metsästrategian EU:lle.

Tuotantoeläinten terveydellä ja hyvinvoinnilla
on kasvava merkitys ruuantuotannossa. Afrik-
kalaisen sikaruton leviäminen aiheuttaa sekä
tilakohtaisia kriisejä tuotannon loppuessa äkillis-
esti että laajoja markkinahäiriöitä tartunta-alueilla
ja muuallakin, kun Kiinan tuotanto taudin vuoksi
laskee merkittävästi. Sikaruton leviämisen es-
täminen tulee olla kaikkien yhteinen tavoite.

Antibioottiresistenssi tulee nousemaan aiheeksi
kansalaiskeskusteluun ja päättäjien pöydille.
EU:ssa täytyy toimia ennen kuin tilanne kriisiytyy
ja ihmisten terveys vaarantuu. Me Suomessa
tiedämme, miten antibioottien käyttö kotieläin-
tuotannossa saadaan vähenemään. Tälle osaa-
miselle on tilausta, sillä markkinat kasvavat
turvalliselle ja eettisesti tuotetulle ruualle.

Strasbourgissa 17.9.2019

Juha Marttila

Monivuotiseen rahoituskehukseen on löydyttävä varoja sekä EU:n uusiin haasteisiin että maatalous-, maaseutu- ja koheesiopolitiikkaan

MAATALOUSPOLITIIKAN UUDISTUS – CAP 27

Johan Åberg, +358 40 523 3864, johan.aberg@mtk.fi

MTK:n tavoitteet

Uudistuksen alkumetreillä MTK asetti tavoitteeksi mm. yksinkertaisemman politiikan, joka vahvalla budjetilla tukee vastuullista tuotantoa, maataloustuotannon jatkumisen kaikilla alueilla, maataloustuottajien markkina-aseman parantamisen ja hallitun rakennemuutoksen, joka kannustaisi nuoria alalle. Komission lainsäädäntöehdotuksessa tarvitaan muutoksia ainakin seuraavien osa-alueiden osalta:

- Rahoituksen tason on oltava riittävä ja rahoitussäännöt jäsenmaille joustavat.
- Tukikatto ja tukien degressiivisyys on poistettava tehottomina ja byrokratiaa lisäävänä elementtinä.
- Etelä-Suomen kansallisten tukien jatko on varmistettava.
- Yksinkertaistaminen täytyy viedä uudelle tasolle ja valvonta- ja seuraamussäännöt kohtuullistettava. Tarvitaan yksinkertaistamista viljelijöiden näkökulmasta.
- Turvemaiden suojelu ja talviaikainen kasvipeiteisyysvaatimus soveltuvat huonosti Suomen olosuhteisiin.
- Korvausten maksamien myös tulosten perusteella ja nykytilanteen varmistamiseen maaseutuohjelmassa on sallittava.
- Ekojärjestelmän pakollisuudesta on luovuttava, sillä se luo päällekkäisyyttä ympäristökorvauksen kanssa.

Käsittelytilanne EU:ssa:

Tällä hetkellä komission kesäkuussa 2018 julkaistun lainsäädäntöpaketin käsittely jatkuu EU-parlamentissa ja ministerineuvostossa. Lisäksi käynnissä on kansallinen valmistelutyö, jossa tavoitteena on valmistella ensimmäinen luonnos Suomen kansalliseksi CAP-strategiaksi vuoden loppuun menneessä.

EU:n vuosien 2021-2027 rahoituskehystä koskevan päätöksen oletetaan valmistuvan syyskuun 2019 aikana työryhmätyöskentelyn jälkeen. Koska rahoituspäätöksillä on hyvin keskeinen merkitys yhteisessä maatalouspolitiikassa, on todennäköistä, että YMP:n uudistuksen lopullisesta sisällöstä voidaan päättää vasta, kun ratkaisu tulevista rahoituskehyksistä on tehty.

Euroopan parlamentti on aloittanut uudistuksen käsittelyn maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnassa (AGRI). Valiokunta äänesti mietinnöistä huhtikuun alussa 2019. Euroopan parlamentti ei saavuttanut mietinnöistä ensimmäisen käsittelyn kantaansa vaalikaudella 2014-2019 vaan parlamentin kannan viimeistely jää toukokuun lopussa 2019 valitulle uudelle parlamentille. Uusi parlamentti on nyt käynnistänyt valmistelun uudestaan vanhojen raporttien pohjalta.

Käsittelyä vaikeuttaa erityisesti monivuotisen rahoituskehysten valmistelun hitaus, Brexit ja EU-instituutioiden organisoituminen parlamenttivaalien jälkeen. MTK kannustaa parlamenttia jatkamaan työtä edellisen parlamentin maatalous- ja maaseutuvaliokunnan mietinnön pohjalta, jotta CAP-uudistusta ehdittäisiin käsitellä parlamentin täysistunnossa vielä vuoden 2019 aikana.

MTK:n muutosehdotukset CAP-asetuksiin:

CAP Strategic Plans, EP rapporteur Herranz Garcia

Horizontal regulation, EP rapporteur Ulrike Muller:

Neuvostossa on työstetty muutoksia komission esitykseen jo Itävallan ja Romanian puheenjohtajakaudesta. Ehdollisuuteen ehdotetaan useita muutoksia. Näistä Suomen kannalta merkittävimpiä ovat paljaan maan kiellon muuttaminen maanpeitteen vähimmäisvaatimukseksi sekä viljelykiertovaatimuksen rinnalle lisätty mahdollisuus viljelyn monipuolistamiseen. Turvemaiden ja kosteikkojen suojelun vaatimuksen ehdotetaan tulevan voimaan vuonna 2024. Ravinteiden kestävää käyttöä koskeva väline siirrettäisiin ehdollisuudesta maatilojen neuvontapalveluihin ja jäsenvaltio voisi halutessaan ottaa käyttöön komission välineen sijaan jonkun muun vastaavan välineen. Lakisääteisistä hoitovaatimuksista ehdotetaan poistettavaksi eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevat vaatimukset sekä eläintautien ilmoittamista koskeva vaatimus.

Suorien tukien ilmasto- ja ympäristöjärjestelmällä eli ns. ekojärjestelmällä voisi täyttää ilmasto- ja ympäristötavoitteiden lisäksi myös muita tavoitteita, kuten eläinten hyvinvoinnin parantamisen tavoitetta. Investointien osalta ehdotetaan säilytettäväksi tuen enimmäismääränä 75 % ja lisäksi 100 % erityistapauksissa. Näihin erityistapauksiin on lisätty myös maa- ja metsätalouden infrastruktuuri-investoinnit esimerkiksi metsäautotiet. Muutosehdotukseen sisältyy myös uusi artikla 214a, joka mahdollistaa Suomelle Etelä-Suomen kansallisen tuen maksamisen vuoteen 2027 saakka.

Muutosehdotuksen mukaan muissa valvonnoissa kuin ehdollisuuden valvonnoissa havaittuja laiminlyöntejä ei otettaisi huomioon ehdollisuuden laiminlyöntien seuraamuksia määrättäessä. Lisäksi tahallista laiminlyöntiä koskeva säännökset ehdotetaan poistettavaksi. Muutosehdotuksessa ehdotetaan, että jos monitoroinnilla havaitaan ehdollisuuden vaatimusten laiminlyöntejä, niin seuraamukset voisi kohdentaa pelkästään ehdollisuuden valvontaotannassa (1 %) oleviin tuensaajiin.

Komission esitys sisältää uusia tukielementtejä

Ehdollisuuden järjestelmä korvaisi nykyiset täydentävät ehdot ja viherryttämistuen. Kaikkien EU- ja osarahoitteisten tukien saamisen ehtona olisi ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen. Kuten täydentävät ehdot, myös ehdollisuus sisältäisi hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia ja lakisääteisiä hoitovaatimuksia, jotka ovat ympäristöä, kansanterveyttä, kasvien terveyttä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevan unionin lainsäädännön vaatimuksia.

Ehdollisuus sisältäisi enemmän vaatimuksia kuin täydentävät ehdot ja viherryttämistuki yhteensä. Osa olisi täysin uusia vaatimuksia, joita asetettaisiin erityisesti ympäristö- ja ilmastotavoitteiden edistämiseksi. Näitä olisivat muun muassa kosteikkojen ja turvemaiden tarkoituksenmukainen suojelu, kielto pitää maaperää paljaana talvella, viljelykierto sekä ravinteiden käytön suunnittelua. Tähän on saatava riittävästi joustoa ottaa huomioon Suomen erityispiirteet. Turvemaiden suojeluun liittyvä ehto tulisi poistaa kokonaan, koska se on vahvasti Suomea syrjivä.

Asetusehdotuksen mukaan viljelijälle myönnettävien suorien tukien määrää on alennettava prosentuaalisesti silloin kun myönnettävien suorien tukien määrä on 60 000 - 100 000 euroa. Yli 100 000 euron suoria tukia ei enää maksettaisi ollenkaan.

Tukikatto aiheuttaa hallinnollista taakkaa ja vaikuttaisi rakennekehitykseen haitallisesti, kun tukien vähentäminen leikkaisi tukea jo keskisuurelta, tilaansa kehittävältä ja siihen investoivalta tilalta. Suomessa vaikutus kohdentuisi erityisesti AB-alueen nauta, lypsykarja, lammas- ja vuohitiloihin. Mikäli tukikatosta ei voida luopua kokonaan, jokaisen jäsenvaltion pitäisi voida asettaa tukirajat itse tilarakenne huomioon ottaen. Lisäksi tulisi huomioida ainoastaan perustulotuki, mutta ei erityisvälineitä kuten nuorten viljelijöiden tukea, ekojärjestelmää eikä tuotantoon sidottuja tukia.

Asetusehdotuksen mukaan maatilalla työskentelevien palkallinen ja palkaton työ otetaan huomioon vähentävänä tekijänä ennen tukien alentamista. Tämä olisi hyvä lievennys sinänsä, mutta monimutkaistaisi tukijärjestelmää.

Tuotantosidonnaisen tulotuen myöntö vuosittain olisi mahdollista samoille tuotteille kuin kuluvalle kaudella. Suomen osalta tämä tarkoittaisi 19,6 %. Tässä yhteydessä on kuitenkin muistettava, että Suomen suorat tuet kokonaisuudessaan alenevat budjettiehdotuksen mukaan, joten euromääräisesti ei ole mahdollista maksaa tuotantosidonnaisia tukia aivan nykyisessä laajuudessa.

Uudeksi suorien tukien tukimuodoksi säädettäisiin ilmasto- ja ympäristöjärjestelmä, ns. Ekojärjestelmä (eco-scheme). Se olisi jäsenvaltioille pakollinen ja viljelijöille vapaaehtoinen. Jäsenvaltion olisi laadittava luettelo tähän järjestelmään sisältyvistä ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisista maatalouskäytännöistä. Tuki voitaisiin myöntää sitoumuksista, jotka menevät pidemmälle kuin ehdollisuuden vaatimukset ja lannoitteiden ja kasvisuojeluaineiden käyttöä sekä eläinten hyvinvointia koskevat vähimmäisvaatimukset. Tuki myönnettäisiin pääsääntöisesti korvauksena lisäkustannuksista ja tulonmenetyksistä. Ekojärjestelmä olisi käytännössä hyvin samankaltainen järjestelmä kuin Suomen nykyinen ympäristökorvaus.

Ekojärjestelmä tulisi olla vapaaehtoinen, koska yleiset rahoitussäännöt pakottavat joka tapauksessa käyttämään tietyn määrän EU-rahoituksesta ilmasto- ja ympäristötoimiin. Vähintään 30 % maaseutuohjelman rahoituksesta on käytettävä ilmasto- ja ympäristötoimiin. Luonnonhaittakorvausta ei lasketa mukaan tähän osuuteen kuten nykyään. Toinen vaatimus on se, että vähintään 40 % koko CAP-rahasta käytettävä ilmastotoimiin. Alustavan analyysin perusteella näyttäisi siltä, että meidän nykyinen tukikokonaisuutemme mahtuisi näiden rajoitteiden sisälle juuri ja juuri. Edessä oleva leikkaus ympäristökorvaukseen muuttaa kuitenkin tilannetta.

Asia, josta on ollut paljon puhetta, on se, että maaseutuohjelman korvauksia jatkossa olisi mahdollista edes osittain maksaa tulosten perusteella tai nykyisen hyvän tilanteen ylläpitämiseksi. Jopa maatalouskomissaari on esittänyt tämän suuntaisia puheenvuoroja. Asetusehdotuksen perusteella tilanne olisi jatkossakin kuitenkin se, että kaikki korvaukset maksettaisiin lisäkustannusten ja tulonmenetysten perusteella. Laskennan pohjana olisi edelleen käytettävä kansallisen lainsäädännön taso, eikä EU:n minimivaatimuksia.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan kysyntä on selkeästi kasvanut viime vuosina, kun maataloustuotanto on kärsinyt niin kansainvälisen suurvaltapolitiikan seurauksista, märkyydestä kuin kuivuudestakin. Riskienhallintavälineiden tarve on kasvamassa myös ilmaston lämpenemisen myötä. Myös markkinoiden epävakaus on lisääntynyt ja seuraava suuri koitos EU:n markkinoille on brexitin myötä syntyvä sisämarkkinoiden uusjako.

EU:n maatalouspolitiikka tarjoaa keinoja riskienhallintaan vakuutusmaksutuesta tulojen vakautusmekanismeihin. Tärkein riskienhallintalottuvuus on maataloustuotannon peruskannattavuus, jonka tulisi mahdollistaa tilatason pusku-reiden kertyminen. Lisäksi tarvitaan toki myös keinoja toimia tilanteissa, joihin yksittäiset maatilat eivät ole voineet varautua. Suomen kaltaisissa oloissa on kuitenkin selvä, että paras riskienhallintakeino on suorat tulotuet, jotka tarjoavat tietyn tulotason sadosta ja markkinatilanteesta riippumatta. Ei ole siis tarkoituksenmukaista siirtää suoraan tulotukea erilaisiin riskienhallintavälineisiin, ainakaan suuremmassa mittakaavassa. EU-lajujen kriisien hallintaan, ainoa käyttökelpoinen väline on budjetin ulkopuolinen rahasto, joka on tarvittaessa nopeasti käytettävissä.

Cap-uudistus ja ympäristö- ja ilmastotavoitteet

Liisa Pietola; +358 50 4384014; liisa.pietola@mtk.fi

Käsittelytilanne EU:ssa

Komission esityksessä uudeksi maatalouspolitiikaksi 2021 jälkeen ympäristö- ja ilmastotavoitteet korostuvat entisestään. Ympäristö- ja ilmastoindikaattoreita työstetään komissiossa syksyn 2019 aikana.

MTK:n tavoitteet

- CAP:n ympäristö- ja ilmastolinjausten on oltava sopusoinnussa Pariisin ja Katowicen ilmastokokouksissa sovitun kanssa, sillä tämän yli meneviä kansainvälisiä päätöksiä ei ole olemassa:
 - Pariisin sopimuksen Artikla 2:n kirjaus ruokaturvan varmistamisesta on pidettävä kirjaimellisesti mielessä eli "ilmastotoimet eivät saa uhata ruuan tuotantoa".
 - Katowicen COP24-ilmastokokouksessa joulukuussa 2018 edistettiin ns. Koronivian maatalousagendassa, jota työstetään 2019 aiheina maaperän parantunut hiilipitoisuus, maaperän terveys ja hedelmällisyys, integroitu viljely ja vesitalous. MTK näkee nämä kaikki aiheet tärkeäksi, samoin kuin hiilensidonnan merkityksen kasvavaan kasvillisuuteen juuristoihin, mistä MTK kirjelmöi kokoukseen yhdessä muiden pohjoismaiden kanssa.
- Uudeksi ympäristö- ja ilmastoindikaattoriksi MTK priorisoi kehitettäväksi maaperän hiilitaseen, jossa maatalouden päästöistä vähennetään kasvillisuuden sitoma hiili ilmakehästä satoon ja maaperään. Tase on jaettava pinta-alalla tai

taseen kohteena olevalla maataloustuotteella, jotta resurssitehokkuudessa voidaan edetä. Mallia tarvitaan sekä hiilijalanjäljen päivitykseen että maatalouden päästöjen uudelleenarvioinnissa ja lähtökohtana CAP:n ilmastovaikutuksissa.

- Hiilitaseen rinnalle MTK kannattaa viljelijän työkaluksi ravinnetasetta sekä esittää kehitettäväksi luonnon monimuotoisuuden indikaattoriksi lintuindeksiin sijaan piennarindeksiä, jossa pellon piennarpituus jaetaan pellon pinta-alalla. Satelliittien avulla indikaattori on heti käytettävissä.
- Vesistöjen vedenlaadun arvioinnissa ja sen perusteella tehtävissä toimenpide-ehdotuksissa on otettava huomioon historialliset ravinnepäästöt, joihin nykyinen maatalous ei voi vaikuttaa, sekä ilmastomuutoksen aiheuttama vesistökuormitusriskin kasvu.
- Komissio ehdottaa vesipuitedirektiivin liittämistä ehdollisuuteen, mikä edellyttäisi, että kaikilla jäsenmailla olisi tasapuoliset toimintaedellytykset eli toimeenpano samalla edelläkävijän tasolla kuin Suomessa. Sama periaate koskee myös muita ehdollisuuteen mahdollisesti liitettäviä direktiivejä.

CAP:n uudistus ja metsätoimenpiteet

Lea Jylhä, +358 40 848 8081; lea.jylha@mtk.fi

Metsätaloustoimenpiteitä voidaan tukea osana maaseudun kehittämistä. Tuettavien toimenpiteiden tulee edistää asetettuja yleisiä tavoitteita. Metsätaloustoimenpiteet kytkeytyvät myös ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen, kestävään energiaan sekä biotalouden ja kestävä metsätalouden edistämiseen liittyviin erityistavoitteisiin. Jäsenvaltioilla on mahdollisuus sisällyttää maaseudun kehittämisohjelmiin laaja kirjo erilaisia yötavoitteita edistäviä toimenpiteitä. Metsätaloutta koskevien toimenpiteiden on lisäksi edistettävä unionin metsästrategian täytäntöönpanoa sekä perustuttava kansallisiin metsäohjelmiin, jotka pohjautuvat LULUCF-asetuksesta aiheutuviin ja MCPFE-konferensseissa (Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe) tehtyihin sitoumuksiin.

MTK:n tavoitteet

- Uudistuksessa tulee säilyttää mahdollisuus nykyisen kaltaiseen laajaan metsätoimenpidepallettiin.

Valtiontuen suuntaviivat

Marica Twerin, +358 40 1839722; marica.twerin@mtk.fi
Lea Jylhä, +358 40 848 8081; lea.jylha@mtk.fi
Satu-Marja Tenhiälä; +358 40 508 4477; satu-marja.tenhiala@mtk.fi

Komissio pohtii valtiontukilainsäädäntöä kokonaisuudessaan. Keväällä 2019 oli ensimmäinen ja kesällä toinen kuuleminen koskien asetusta ja suuntaviivoja. Syksyllä komissio päättäne, missä määrin nykyistä lainsäädäntöä muutetaan. Aikataulu on tiukka, koska lainsäädännön on oltava valmiina, kun CAP-uudistus on valmis.

MTK:n tavoitteet

- Tavoitteena on toimivat ja yksinkertaisemmat säännöt. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, missä määrin nykyistä lainsäädäntöä muutetaan.
- Suomessa metsätalouden tukijärjestelmää ei ole toteutettu osana maaseudun kehittämisohjelmaa, vaan kansallinen tukijärjestelmä on notifioitu metsätalouden valtiontukisääntöjen puitteissa. Siksi on tärkeää, että metsätaloutta koskevat valtiontukisäännöt antavat yhtäläiset mahdollisuudet tukea kestävä metsätaloutta kuin CAP:n maaseudun kehittäminen. Valtiontukisäännöillä ei saa asettaa maaseudun kehittämisasetusta tiukempia rajoja tuettaviin toimenpiteisiin, tukiehtoihin tai tuensaajien määrittelyyn. Jäsenvaltioiden mahdollisuuksien tukea kestävä metsätaloutta ja edistää tätä kautta yhteisesti asetettuja tavoitteita tulee olla tasavertaiset riippumatta siitä, mikä on tukijärjestelmän oikeusperusta.
- Maa- ja metsätalouden valtiontuen suuntaviivojen valmistelun on edettävä yhtä aikaa maaseudun kehittämisasetuksen kanssa, jotta jäsenvaltioilla on mahdollisuus ennakoida tuleville tukijärjestelmille asetut puitteet ja käynnistää kansallisten tulevan ohjelmakauden tukijärjestelmien valmistelu riittävän ajoissa. Valtiontuen suuntaviivojen valmistelun tulee olla läpinäkyvää.

MONIVUOTINEN RAHOITUSKEHYS

Juha Ruippo; +358 40 55 33 232; juha.ruippo@mtk.fi

Hanna Leiponen-Syyrakki; +32 471 786042; hanna.leiponen-syyrakki@mtk.fi

EU:n vuotuisen budjettisuunnittelun pohjana on monivuotinen rahoituskehys 2014 - 2020. Maatalouden osuus EU-budjetista on ollut aleneva. Ajatuksia on perusteltu taloudellisella kasvulla. Valitettavasti kehyspäätösten jälkeen rahoituskauden alun talouskehitys ei noudattanut toivottua linjaa. Suunnitellut maatalousbudjetin supistukset leikkaisivat maatalouden osuuden 38 prosenttiin budjettikauden lopulla. Suomi yhdessä nettomaksajien ryhmän kanssa on ollut ajamassa yhteisön toimintojen jäädyttämistä ja osaltaan selkeitä supistuksia EU:n budjettiin. Maatalous- ja aluepolitiikan osuus EU:n budjetista on yhdessä noin 70 %. EU:lla on uusia haasteita, jotka pitää sisällyttää tulevaan rahoituskehukseen samalla kun nykyisille toimenpiteille pitää taata jatkuvuus.

Maatalouskriisien hoitoon on käytetty miljardi euroa kahdessa osassa. 2015 ja 2016 kriisipaketeista Suomeen kohdistui n. 9 miljoonaa euro ja toisesta n. 7 miljoonaa euroa. Varsinaista kriisirahastoa ei haluttu käyttää ongelmien hoitoon, koska pelisääntöjen mukaan kriisitoimenpiteet rahoitetaan seuraavan vuoden budjetista. Brexitin yhteydessä päähuomio on kiinnitetty yhteisen budjetin 7 - 8 %:n pienentymiseen. Sen lisäksi brexit aiheuttaa sisämarkkinoille markkinahäiriön, jonka suuruuden erosopimus määrittää. Viimeistään nyt pitää linjata uudelleen markkinakriisin hoitotavat.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissio esitteli tammikuussa 2018 ajatuksiaan tulevasta rahoituskehyksestä. Perusajatus on päättää ensin mitä EU:lta halutaan. Tämän jälkeen vasta arvioidaan, miten halutut toimenpiteet rahoitetaan. Komissaari Oettinger korosti semi-naarissa, että tehdään mitä tahansa niin pääpainon on oltava EU-lisäarvossa.

Brexit aiheuttaa tulevaan budjettiin 7 - 8 %:n aukon, kun huomioidaan brittien maksamat jäsenmaksut ja heille kohdistuneet tuet. Turvalisuus, puolustusyhteistyö, maahanmuutto ym. ovat ns. EU:n uusia haasteita, johon jäsenmaat

ovat suhtautuneet myönteisesti. Lisäksi nykyisen budjettikehysten sisällä on painopisteitä, kuten nuoret, tutkimus ja investoinnit, joiden rahoitusta ei haluta leikata.

Komissaari Oettingerin peruslinjaus tulevaksi budjettikehykseksi:

- Maatalousbudjettia tasapainotetaan leikkaamalla vajauksesta 50 % ja jäsenmaiden lisärahoituksella katetaan 50 %.
- EU:n uusiin haasteisiin tarvitaan jäsenmaarahoitusta 80 % ja 20 % etsitään säästöinä muualta.
- Tehdään tarvittavat lisäleikkaukset.

Toukokuussa 2018 komissio antoi varsinaisen ehdotuksensa tulevaksi rahoituskehykseksi. Jäsenmaksukattoa halutaan nostaa, kuten aikaisemmin oli jo todettu, yli 1 % BKT:sta. Komissaari Oettingerin mukaan uusi jäsenmaksuprosentti pitäisi olla 1,114.

Komission esityksessä maatalousrahojen keskimääräinen 5 %:n leikkaus on Suomessa 2,9 % suorien tukien osalta ja 15,3 % maaseudun kehittämisvaroissa. Keskimäärin Suomen saama EU:n maataloustuki komission mukaan vähenee 7,8 %. Vertailuvuoden valinta ja inflaatio-oletta- ma lisäävät leikkauksien vaikutusta reaalisesti käytettävissä oleviin varoihin. Suomessa MMM on käyttänyt lukuja suorat tuet – 12 % ja maaseudun kehittäminen – 25 % budjettikausien vertailussa. Aluepolitiikassa laskentamallin muutokset johtavat Suomen kannalta positiiviseen tilanteeseen.

Maatalouspolitiikan leikkausten vastapainoksi komissio on esittämässä maa- ja metsä- sekä biotalouteen korvamerkittyä 10 miljardin euron tutkimusrahoitusta.

Keskustelu monivuotisesta rahoituskehyksestä jatkuu Suomen puheenjohtajuuskaudella. Eurooppa-neuvostoon kalentereihin MFF-keskustelu

on merkitty lokakuun kokoukseen. Tavoitteena on, että ratkaisu saadaan 2020 alussa valmiiksi, jotta uuden maatalouspolitiikan uudistuksen rahoitustilanne saadaan selväksi riittävän aikaisin.

MTK:n tavoitteet

- EU:n yhteinen maatalouspolitiikka tarvitsee asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen yhteisen ja merkittävän budjetin, vaikka EU:n päämenokohteisiin maatalouteen ja koheesioon kohdistuu merkittäviä leikkauspaineita.
- Komissiolla pitää olla kriisitilanteissa reagointikykyä budjetin sisällä. Liikkumatila maatalousbudjetin sisällä on pienentynyt eikä maatalousbudjetin kokoon ole mahdollista tehdä tilapäisiä kriisileikkauksia, kun budjetin käytön ehtoihin on koko ajan lisätty uusia vaatimuksia tuen saajille.
- Epäsuotuisien alueiden tuki ja kansallisen osarahoituksen laaja käyttö ovat kynnyksensyöjiä suomalaiselle maaseudulle. Maaseudun kehittämiseen kohdistettu rahoitus (CAPin II pilari) on ollut tehokas tapa saada vastinetta EU-jäsenmaksuille. Suomi on kohdistanut Itävaltan kanssa myös merkittävästi kansallisia varoja osarahoittamaan kehittämistyötä.
- Itä- ja Pohjois-Suomi tarvitsevat jatkossakin EU:n koheesiorahoitusta
- Uusien haasteiden ja brexitin yhteisvaikutusta ei pystytä kattamaan säästöillä muista kustannuksista, vaan tarvitaan jäsenmaksukaton avaaminen ja omien varojen lisäämistä.
- Horisontti Euroopan kautta luonnonvarasektorille ja biotaloudelle suunnattavasta 10 miljardista eurosta ei saa tinkiä, sillä kokonaisuudessaan sektorit kärsivät maatalousbudjetin leikkauksista.

BREXIT - NEUVOTTELUTULOS KERTO O EU-JÄSENYYDEN MERKITYKSEN

Juha Ruippo; +358 40 55 33 232; juha.ruippo@mtk.fi

Britit päättivät kansanäänestyksessä 23.6.2016 erota EU:sta. Artikla 50 mukainen eroilmoitus jätettiin 29.3.2017 ja neuvottelut erosta piti kestää enintään kaksi vuotta. Ilmoitus käynnisti jäsenmaiden (EU-27) välisen keskustelun eron ehdoista ja komissiolle annettavasta neuvottelumandaatista. Jäsenmaat vahvistivat EU:n mandaatin 29.4.2017. Neuvotteluiden aloittamista viivytti Iso-Britannian vaalit ja sen jälkeisen hallituksen muodostamisen ongelmat. Pääministeri Mayn hallitus ei pystynyt viemään brexit-sopimusta läpi parlamentissa eikä parlamentti pystynyt muodostamaan kantaa erosopimukseen. Pääministerin vaihdos Johnsoniin ei ole edistänyt sopimuksellisen eron syntymistä. Vielä ennen parlamentin jatkettua syystaukoa parlamentti hyväksyi lain, jolla se yrittää estää brittien sopimukseton ero EU:sta. Toisaalta pääministeri Johnson ei saanut läpi ehdotusta uusista vaaleista ennen nykyisen neuvottelujen jatkoajan umpeutumista 31.10.2019.

Neuvottelujen ensimmäisessä vaiheessa EU:n tavoitteena oli määrittää eron ehdot/syvyys. EU:n neuvotteluja vetävä Michel Barnier esitteli jäsenmaille edistymisraporttinsa neuvottelujen tilasta. Esityksen pohjalta EU-johtajat antoivat Barnierille valtuudet aloittaa neuvottelujen toinen vaihe Iso-Britannian kanssa. Toisella kierroksella sovitaan Iso-Britannian ja EU:n tulevasta kauppasuhteesta, siirtymäkaudesta ja mm. voimassa olevien kauppasopimusten velvoitteiden jaosta.

Iso-Britannian ero vaikuttaa monella tavalla EU:n toimintaa ja elintarvikemarkkinoihin:

- Britannia on EU:n iso nettojäsenmaksun maksaja helpotuksista huolimatta (rebate). Tämän hetkisten maksujen perusteella brittien lähtö aiheuttaa 10 - 12 miljardin euron aukon budjettiin. Suomen laskelmissa on tästä aiheutuvaksi arvioitu 7,6 %:n leikkaustarvetta koko EU:n budjettiin.

- Britannia tuottaa 60 % kuluttamistaan elintarvikkeistaan. EU:n sisämarkkinoilla Britannia on

ollut tärkeä elintarvikemarkkina-alue. Erityisesti Irlannille markkina on erittäin tärkeä, sillä Irlannin naudanlihan viennistä 80 % on suuntautunut Britannian markkinoille. Samoin irlantilainen cheddar on ollut brittikuluttajien suosiossa. Hollannin tuoretuotannolle ja kukkaviljelmille brittimarkkina on ollut erittäin tärkeä. Samoin tanskalaisille ja saksalaisille sianlihantuottajille vienti britteihin on ollut tärkeä osa markkinaa.

- Tullit ja tuontimaksut ovat sidoksissa EU:n tullikäytäntöihin. Jotta elintarvikkeiden hinnat eivät nousisi kohtuuttomasti, brittihallitus on valmistellut alennettuja tuontimaksuja. Muutos vaikeuttaisi samalla Britannian kautta tulevan EU-tuonnin tullauskäytäntöjä.

- Rajatarkastukset ovat elintarvikkeille pakollisia EU:ssa eikä brexitin osalta tehdä poikkeusta Britannian viennissä eikä -tuonnissa. Monet EU-jäsenmaat ovat valmistautuneet lisäämään merkittävästi rajatarkastushenkilökuntaa. Lisäksi on valmistauduttu rakentamaan uusia rakennuksia ja jonotusalueita.

- Elintarvikeyritykset ovat palkanneet vientitarkastuksia varten mm. eläinlääkäreitä ym. tuottamaan tarvittavia vientiasiakirjoja.

- Kuljetusajan pidentyminen sitoo kalustoa ja kuljettajia sekä on ongelma jakeluketjun häiriötömälle toiminnalle. Esimerkiksi irlantilaiset ovat valmistelleet uusia laivausreittejä Belgiaan ja Hollantiin, jotta brittien läpiajo ja tullaukset voitaisiin välttää.

“Iso-Britannian ero vaikuttaa monella tavalla EU:n toimintaan ja elintarvikemarkkinoihin”

Valmistelutilanne EU:ssa

Pääministeri Mayn viime kesäkuun white paper brittien brexit-ajatuksista sai liikkeelle pitkään paikallaan olleet erokeskustelut. Keskeisten brexit-ministerien David Davisin ja Boris Johnsonin erot hallituksen julistuksen jälkeen lisäsivät odotuksia neuvotteluprosessin etenemiseen, mutta myönteinen ilmapiiri hyittyi nopeasti.

Kahden erillisen neuvotteluvaiheen ylläpito on käynyt yhä vaikeammaksi. Joulukuun 2018 alussa Barnier ja pääministeri May pääsivät neuvottelutulokseen erosopimuksesta. Erosopimus vahvistettiin EU:n puolelta joulukuun neuvostossa, jonka jälkeen jäätin odottelemaan sopimuksen käsittelyä Lontoossa. Pääministeri May sai erosopimukselle toistuvasti täyden tyrmäyksen alahuoneelta. Tilanne johti pääministeri Mayn eroon ja Boris Johnsonin valintaan 23.7.2019 uudeksi Iso-Britannian pääministeriksi.

Briteillä on edelleen periaatteessa kolme vaihtoehtoa: jäädä EU:n ulkopuolella ilman erityisjärjestelyjä tai siirtymäaikaan 31.10.2019, perua brexit-ilmoitus EU-tuomioistuimen hyväksymällä menettelyllä tai hakea lisää aikaa neuvotteluille EU-27:n kanssa. Pääministeri Johnson on sitoutunut viemään eroprosessin loppuun neuvottelujen takarajan puitteissa. Johnson on vaatinut EU:lta kompromisseja, mutta itse hän ei ole halunnut osoittaa mitään joustavuutta kannoissaan.

Uuden komission nimittämisen yhteydessä tarkistetaan myös brexit-neuvottelujen tilanne ja Barnierin mahdollinen jatko neuvottelujen vetäjänä.

MTK:n tavoitteet

- EU:n neljä vapautta on kokonaisuus, josta ei voi poimia vain itselle sopivia etuja.
- Toivottavin ratkaisu kaupankäynnin kannalta olisi, että britit ovat jatkossakin osa sisämarkkinaa ja noudattavat EU:n kilpailupoliittisia ja valtiontuen ohjeistusta.
- Jos ja kun britit eivät jatka sisämarkkinoilla ja tulliliitossa, on sovittava EU:n tuonti- ja vientikiintiöiden kohtalosta. EU:lle ja Suomelle on tärkeää säilyttää neuvotteluissa saavutetut vientikiintiöt.
- Maatalousmarkkinoilla Iso-Britannian ero aiheuttaa mittavan häiriötilanteen. Markkinakriisien hoitoon tarvitaan EU:n maatalousbudjetistä riippumaton kriisirahasto.
- Brittein ero aiheuttaa ison reiän EU:n budjettiin eli 10 - 12 miljardin euron/ 7,6 %:n leikkaustarpeen EU:n menoihin. Lisäksi EU-johtajat ovat jo sitoutuneet moniin EU:n uusiin haasteisiin, jotka tarvitsevat myös yhteistä rahoitusta. Suomen linja on ollut tiukka budjetin kasvattamiseen ja vaarantaa yhteisen maatalouspolitiikan jatkoa ja pienentää Suomen saamaa vastinetta jäsenmaksuille.
- Brittien halu olla mukana jatkossakin mm. tutkimus- ja innovaatorahoituksessa. Brittien mukanaololle pitää olla riittävä hinta, jotta EU-budjetin aukkoa saadaan täytettyä.
- Poliittinen tasapaino muuttuu EU:n sisällä brexitin myötä. Suomen pitää hakea aktiivisesti uusia kumppanuuksia uusien tavoitteidensa taakse. Populistiryhmien, Välimeren sekä Visegrád-ryhmän (Puola, Tšekki, Slovakia ja Unkari) painoarvo kasvaa.
- Toteutuessaan brexit-sopimuksen pitää osoittaa eron EU-jäsenen ja ei-EU-jäsenen välillä ja sisämarkkinoiden lisäarvon ja syyn jäsenmaksun maksamiseen. louspolitiikan jatkoa ja pienentää Suomen saamaa vastinetta jäsenmaksuille.

KOHEESIOPOLITIikka JA ALUEKEHITYS

Marko Mäki-Hakola; +358 40 502 6810; marko.maki-hakola@mtk.fi

EU:n aluepolitiikan tavoitteena on edistää alueiden talouskasvua ja kehittää niitä esim. investointipolitiikan avulla. Aluepolitiikka on osa EU:n yhteisvastuullisuutta, jossa tukea kohdennetaan vähemmän kehittyneille alueille. EU:n rahoitusta on kohdennettu pääosin EAKR:n ja ESP:n avulla erityisesti tutkimukseen ja innovointiin, tieto- ja viestintätekniikkaan, pk-yritysten kilpailukyyn kehittämiseen ja vähähiiliseen talouteen siirtymiseen.

EU:n aluepolitiikan eli koheesiopolitiikan luonne on muuttunut EU:n laajetessa Keski- ja Itä-Eurooppaan. Kansallinen alue- ja rakennepolitiikka on EU-jäsenyyden aikana heikentynyt ja kehittämistoimet ovat olleet vahvasti sidoksissa EU:n ohjelmapolitiikkaan sekä rakennerahastoihin. Uusien jäsenmaiden rakenteita on uudistettu mitavilla tulonsiirroilla. Koheesio on luonut kasvua ja tasa-arvoa. Vaikutusten arvioinnissa on liian yksinkertaista tarkastella pelkästään budjettilukuja, sillä myös vauraammat jäsenmaat ovat hyötynet sisämarkkinoiden investoinneista ja kasvusta.

Meneillään on useita uudistuksia, joilla alueellista hallintoa sekä alueiden elinvoimaa voidaan edistää. EU-rahastot ovat osa jokaisen maakunnan päätöksentekoa. EU:ssa tulevan ohjelmakauden säädökset puolestaan voivat tehdä alueiden kehittämisen entistä sujuvammaksi.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komission ensimmäisen monivuotisen rahoituskehysluonnoksen mukaan Suomi olisi saamassa noin 100 miljoonaa euroa lisää koheesiorahoitusta tulevalla kaudella ja kriteerit rahan jaossa maiden kesken ovat muuttumassa. Suomelle suotuisia kriteereitä ovat:

- Kehittyneempien alueiden harvan asutuksen kriteeri
Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityisrahoitus
- Siirtymäalueiden BKT-kriteeri
- Uudet ilmastonmuutokseen ja muuttoliikkeeseen liittyvät kriteerit

Tulevat rahoituskehysneuvottelut ovat viivästyneet ja Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella syksyllä 2019 on iso rooli. Suomen koheesiopainopisteistä käydään syksyllä epävirallisia neuvotteluja komission kanssa ja ohjelmaluonnos annetaan komissiolle alkuvuodesta 2020. EU-johtajat keskustelevat monivuotisesta rahoituskehuksesta lokakuussa ja pyrkivät yhteisymmärrykseen ennen vuoden loppua.

MTK:n tavoitteet

- Koheesiopolitiikkaa mitataan aiempaa enemmän tulosten perusteella. Maiden toimenpiteillä on oltava vaikuttavuutta. Koheesiorahoissa on oltava myös kansallinen osuus. Suomen tulee eri rahastojen kautta pyrkiä kokonaissaannon maksimointiin. Maaseuturahoituksessa saanto on moninkertainen, olennaisesti Suomen maksuosuutta suurempi. Kun lisätään EU kokonaisrahoitusta maaseutupuolelle, siitä suurempi osuus tulee Suomeen, kun rakennerahoista tulisi.
- Uuden koheesiorahoituksen painopistettä pitää siirtää yrittäjyyden ja elinkeinojen kehittämiseen. Harkittuja, EU-lisääarvoa tuottavia infrastruktuuri-investointejakin vielä tarvitaan, erityisesti ti-
etoliikenneyhteyksiin.
- Koheesiopolitikan yhteisten tavoitteiden ja yhteistyön lisäksi on jäsenmaiden omaa vastuuta lisättävä. Jäsenmaiden välisen koheesion lisäksi tarvitaan enemmän sisäistä koheesiota, joka takaa maiden eri osien tasapainoisen kehityksen.
- Suomen koheesiopolitiikan vahva perusta on edelleen oltava itä- ja pohjoisosien harva asutus ja pitkät etäisyydet. Arktisen alueen merkityksen kasvun mukana myös pohjoisen Suomen koheesiorahoituksen tarpeet kasvavat. Alueella on runsaasti tärkeitä raaka-aineita. Samalla työvoimapula ja saavutettavuus rajoittavat resurssien hyödynnettävyyttä.
- Jäämeri-yhteys on syytä pitää esillä koheesiorahoituksesta puhuttaessa. Koheesiohaasteet ovat Suomessa pysyviä ja erityiset perustuvat liittymissopimuksiin.
- EU:n on lisättävä panostusta ulkoraja-alueidensa taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseen. Varsinkin EU:n itäisen ulkorajan vakaus ja kehitys on varmistettava. Pitkän itärajan omaava Suomi on luonteva aloitteentekijä uudistuvalla ja vahvistuvalla rajaseutuohjelmalle.
- Jatkoneuvotteluissa on varmistettava, että Suomen lisääntyvä saanto säilyy.
- Maaseudun yritystoimintaa edistetään edelleen pääosin maaseutuohjelman kautta

INFRASTRUKTUURIN KEHITTÄMINEN - VERKKOJEN EUROOPPA

Marko Mäki-Hakola; +358 40 502 6810; marko.maki-hakola@mtk.fi

Euroopan menestys vaatii kunnossa olevaa ja nykyaikaista liikenne- ja tietoliikenneverkkoa. Lisäksi Eurooppa pyrkii eturintamaan uusiutuvan energian käytössä ja digitaalisessa taloudessa. Euroopan laajuiset verkot ja rajat ylittävät yhteistyö ovat paitsi ratkaisevan tärkeitä sisämarkkinoiden toiminnalle, myös strategisesti merkittäviä energiaunionin ja digitaalisten sisämarkkinoiden toteuttamisen ja kestävien liikennemuotojen kehittämisen kannalta. Ilman EU:n toimia yksityisillä toimijoilla ja kansallisilla viranomaisilla ei kuitenkaan ole riittävästi kimmoketta investoida rajat ylittäviin infrastruktuurihankkeisiin.

Nykyisellä rahoituskaudella Connecting Europe Facility (CEF) eli Verkkojen Eurooppa on Euroopan komission ja Euroopan investointipankin rahoitusväline, joka tukee kasvua, työllisyyttä ja kilpailukykyä. Sillä rahoitetaan laajoja eurooppalaisia projekteja ja toteutetaan TEN-T suunnitelmaa. Rahoitusohjelma kaudella 2014–2020 on kooltaan 30,4 miljardia euroa.

Nykyisellä kaudella Suomi on kuulunut liian suppeasti TEN-T ydinverkkokäytävän piiriin ja maassamme on ollut pula suurista ratahankkeista, eikä EU-rahoitusta ole pystytty käyttämään kuin hieman.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissio on ehdottanut, että Verkkojen Eurooppaa uudistetaan seuraavalle rahoituskaudelle. Euroopan laajuisiin infrastruktuuriverkkoihin tehtäviin investointeihin osoitettaisiin yhteensä 42,3 miljardia euroa (liikenteen alalle 30,6 mrd €, energia-alalle 8,7 mrd € ja digitaali-alalle 3 mrd €). Komission ehdotuksella pyritään sovittamaan liikenne-, energia- ja digitaali-alat paremmin toisiinsa EU:n talouden digitalisaation ja hiilestä irtautumisen nopeuttamiseksi.

Keskeinen tavoite on edelleen TEN-T verkon kehittäminen. Suomen kannalta on myönteistä, että Pohjanmeri-Itämeri –ydinverkkokäytävän jatkaminen Helsingistä Tornioon lisäisi tukikelpoisten ratahankkeiden määrää jopa 2 miljardilla eurolla. Tukea olisi näin haettavissa jopa 600 miljoonaa euroa enemmän kuin nykyisen rahoitusasetuksen säännöillä (tuki enintään 30 % tukikelpoisista kustannuksista).

Tällä hetkellä komissio kerää myös näkemyksiä, siitä, mitkä ovat Verkkojen Eurooppa (Connecting Europe Facility, CEF) -tukivälineen digitaalsektorin (CEF 2 Digital) painopistealueita EU:n tulevalle rahoituskehyskaudella 2021–2027

MTK:n tavoitteet

- EU rahoituksen käyttäminen pääradan kehittämiseen ja samalla muun kotimaisen rahoituksen vapautuminen muissa kohteissa käytettäväksi on kannatettava mahdollisuus ja jatkoneuvotteluissa on varmistettava, että ydinverkkokäytävän laajennus pysyy tavoitteissa.
- Vähähiilisyyttä tukevien lataus- ja tankkaus-pisteiden syntyminen myös maaseudulle. Vaih-toehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin rakentamisen kirjauksissa varmistettava alueiden tasavertaisuus. Maiden sisäinen koheesio on tärkeämpi kuin se, että nyt esitetyn mukaisesti 11,3 miljardia euroa varattaisiin koheesiomaiden käyttöön.
- Digitaalisessa infrastruktuurissa varmistetaan alueiden välinen tasavertaisuus. Verkkoyhteyksiä kehitetään kaupunkien lisäksi myös maaseudulle. Suuren kapasiteetin laajakaistaverkko on kaikkialla saatavissa ja 5G verkoissa luodaan edellytykset paikallisille verkoille ja mikro-operaattoreille. EU-tavoitteiden mukaisesti jokaisella, myös maaseudun asukkailla ja yrityksillä, tulee olla käytettävissään 100 megan laajakaista 2025.

- MTK tukee komission näkemyksiä, joiden mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että digitaaliset palvelut auttavat poistamaan alueellisia eroja ja että kaikilla Euroopan kansalaisilla ja yrityksillä on tasavertaiset mahdollisuudet osallistua digitaalisiin sisämarkkinoihin ja hyötyä moderneista julkisista palveluista myös maaseudulla ja syrjäisillä alueilla. Tähän tarkoitukseen Suomen tulee saada osansa verkkojen eurooppa rahoituksesta.

YRITTÄJYYDEN EDISTÄMINEN - INVESTOINNIT JA RAHOITUS

Marko Mäki-Hakola; +358 40 502 6810; marko.maki-hakola@mtk.fi

EU-alueen yrityksistä pk-yrityksiä on 99 %. Valtaosa uusista työpaikoista syntyy pieniin yrityksiin. Keskeisiä yrittäjyysperiaatteita - ja politiikkaa määriteltiin EU:n pienyritysaloitteessa vuonna 2008 (Small Business Act). Siinä määritellään periaatteet, joiden tarkoituksena on ohjata erilaisia toimenpiteitä pk-sektorin toimintaedellytysten kehittämiseksi EU:n jäsenvaltioissa. Ensimmäinen varsinainen yrittäjyyspoliittinen ohjelma on vuodelta 2013 oleva Yrittäjyys 2020-toimintasuunnitelma. Siinä päähuomio kiinnitetään yritysten säädösympäristön kehittämiseen. Hallinnollista taakkaa on sen jälkeen pyritty määrätietoisesti vähentämään. Tulokset eivät kuitenkaan ole vastanneet yritysten ja yrittäjien odotuksia, vaikka EU:lla on useita pk-yrittäjyyttä edistäviä tavoitteita.

Yritysrahoituksen saatavuutta on parannettu esimerkiksi Euroopan investointiohjelmalla ja sen osana toimivalla Euroopan strategisten investointien rahastolla (ESIR). Noin neljäsosa ESIR rahoituksesta pitäisi suuntautua pk-yrityksille lainojen lisäksi myös sijoituksina rahastojen kautta.

Euroopan investointiohjelman tavoitteita noudattelee myös pk-yritysaloitte, jonka Suomen osuuden komissio hyväksyi 2016. Pk-yritysaloitteesta on tehty Suomeen sopimuksia neljän pankin kanssa. Niiden arvioidaan tuovan yhteensä 370 miljoonaa euroa lisärahoitusta suomalaisten pk-yritysten saataville. Takausohjelma on 0,5-10 miljoonan euron eurolainoille.

Käsittelytilanne EU:ssa

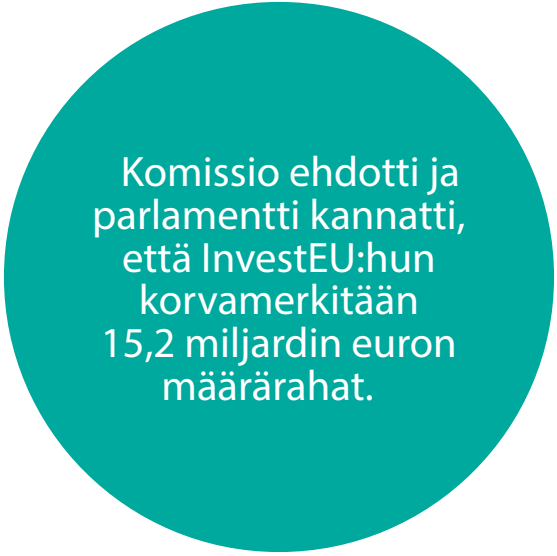
Komissio on ehdottanut, että EU:n seuraavan pitkän aikavälin talousarvion (2021–2027) yhteydessä perustetaan InvestEU-ohjelma, jotta EU:n talousarviosta annettava laina- ja takausmuotoinen rahoitus saadaan saman katon alle.

Komissio ehdotti ja parlamentti kannatti, että InvestEU:hun korvamerkitään 15,2 miljardin euron määrärahat. Niiden avulla EU:n talousarviosta voidaan antaa 38 miljardin euron takuu, jolla tuetaan strategisesti tärkeitä hankkeita eri puolilla EU:ta. Komissio odottaa, että houkuttelemalla yksityisiä ja julkisia investointeja InvestEU-rahasto voi seitsemän vuoden aikana saada aikaan yli 650 miljardin euron investoinnit. InvestEU-rahaston tuki jakautuu neljään aihealueeseen, jotka ovat kestävä infrastruktuuri, tutkimus, innovointi ja digitalisaatio, pienet ja keskisuuret yritykset sekä sosiaaliset investoinnit ja osaaminen. Parlamentti hyväksyi tammikuussa esitykset, jonka mukaan EU:n budjettitakuuta tulisi nostaa 40,8 miljardiin euroon, jotta saataisiin liikkeelle 698 miljardia euroa lisäinvestointeja ympäri EU:ta.

Yrittäjyyden edellytyksiin vaikuttaa myös valmiilla oleva pitkä aikavälin rahoituskehys sekä rahoituksen kanavoituminen Suomeen eri rahastojen kautta. Rakennerahastojen lisäksi erityisesti maaseutuohjelman yritysrahoituksella on ollut suuri merkitys maaseudun pk-yritysten kehittämiseen.

MTK:n tavoitteet

- Maaseudun yrittäjien tietoisuutta EU:n tarjoamista mahdollisuuksista sekä työkaluista on parannettava pitkäjänteisesti. InvestEUta valmisteltaessa on löydettävä tasapaino avustusten sekä takausten ja lainojen välillä.
- InvestEU:n rakentaminen ei saa keskittää päätösvaltaa komissioon vaan jäsenvaltioiden on pysyttävä osallistumaan päätöksentekoon. Komission rooli ei myöskään ole toimia suoraan pääomarahojena
- Tulevan kauden rahoitus- ja investointimahdollisuuksia on valmisteltava maaseudun yritystoimintaa edistävästi. Lisäksi mikro- ja pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua investointi- ja tutkimusohjelmien rahoitukseen on jatkuvasti edistettävä.
- Eri rahoitusinstrumentit on saatava yrittäjien käyttöön ja tietoon yritysmuodosta riippumatta
- Seuraavallakin ohjelmakaudella on maaseudun yritysten rahoitusta tultava maaseudun kehittämisohjelmasta.

Komissio ehdotti ja parlamentti kannatti, että InvestEU:hun korvamerkitään 15,2 miljardin euron määrärahat.

TUTKIMUS- JA INNOVAATIO-POLITIikka

Susanna Aro +358407352138; susanna.aro@mtk.fi

EU:n tutkimus- ja innovaatioiden seuraavan puiteohjelman 2021-2027, Horisontti Euroopan valmistelu on jo pitkällä. Se pohjautuu pitkälti nykyisen kauden rakenteeseen, mutta uusiakin elementtejä on. Tutkimus- ja puiteohjelma koostuu kolmesta pilarista: perustutkimus, teollinen kilpailukyky ja maailmanlaajuiset haasteet sekä avoimet innovaatiot.

Toisen pilarin, Teollinen kilpailukyky ja maailmanlaajuiset haasteet -teemoja ovat Terveys, Osallistava ja hyvinvoiva yhteiskunta, Digitaalitalous ja teollisuus, Ilmasto, energia ja liikkuvuus sekä Ruoka ja luonnonvarat ja maatalous. Tähän "maatalous" -saatiin syksyn aikana lisättyä. Edelleen Ruoka, luonnonvarat ja maatalous -klusteri on jaoteltu seuraavasti:

- Ympäristön havainnointi
- Biologinen monimuotoisuus ja luontopääoma
- Maa- ja metsätalous sekä maaseutualueet
- Meret ja valtameret
- Ruokajärjestelmät
- Biotalous perustuvat innovaatiojärjestelmät

Kiertotalous

Uutena elementtinä ohjelmassa on Euroopan Innovaatio Neuvosto, joka tekee räätälöityjä kasvupaketteja pk-yrityksille. Käytännössä ne ovat lainapaketteja ja tukia yms., jopa kymmeniä miljoonia euroja yksittäisille yrityksille. Tarkoitus siis saada potentiaaliset yritykset skaalautumaan globaalisti.

Uudessa puiteohjelmassa korostuu missiolähtöisyys eli suuret konkreettiset kokonaisuudet, jotka ovat ymmärrettäviä ja tavoitteeltaan Euroopan laajuisia haasteita. Tutkimus- ja innovaatio-ohjelman muita uusia elementtejä ovat avoimuus, ja yhteistyö Euroopan muihin EU:n tulevaisuuden ohjelmiin, kuten esim. Digitaalinen Eurooppa -ohjelmaan.

Ruoka, luonnonvarat ja maatalous -klusterin missioksi on ehdotettu Kestävä maa (Sustainable land).

Käsittelytilanne EU:ssa

Euroopan parlamentin käsittelyssä tutkimuksen puiteohjelman budjetti nousi esitetystä 100 miljardista 120 miljardiin euroon. Ruoka, luonnonvarat ja maatalous -klusterille budjetti nostettiin 10,8 miljardiin. Summa on kolminkertainen verrattuna nykyiseen tutkimuksen puiteohjelmaan. Korotus johtuu muutoksesta monivuotisen rahoituskehityksen sisällä, jossa siirrettiin maaseudun kehittämisrahoja tutkimukseen ja innovaatioihin. Lopullinen vahvistus rahoituksesta siirtynee Suomen puheenjohtajuuskaudelle. Ohjelmaan liittyvistä yksityiskohdista neuvottelut jatkuvat.

Euroopan Komissio pyytää näkemyksiä kaikilta Euroopan unionin tutkimuksen ja innovoinnin prioriteeteista kiinnostuneilta tahoilta. Kuuleminen on avoinna 8.9. asti. Keskeinen tapahtuma suunnitteluprosessissa on 24.-26.9.2019 Brysselissä järjestettävät Euroopan tutkimus- ja innovaatiopäivät.

"Tutkimus- ja puiteohjelma koostuu kolmesta pilarista: perustutkimus, teollinen kilpailukyky ja maailmanlaajuiset haasteet sekä avoimet innovaatiot."

MTK:n tavoitteet

- Suomelle ja koko EU:lle keskeinen ja konkreettinen tavoite on uusiutuvien luonnonvarojen kestävään hyödyntämiseen perustuvan talouskasvun synnyttäminen.
- Tutkimusohjelmien arviointi pitää olla tasapuolinen ja siinä tulee huomioida klustereiden välinen yhteistyö ja ylimenevät tutkimushankkeet.
- Ruoka ja luonnonvarat -klusterissa korostuu maataloustuotannon tuottavuuden parantaminen, kilpailukyvyyn ja kannattavuuden kehittäminen sekä uusien teknologioiden kehittäminen, joiden ympäristö- ja kustannusvaikutukset tunnetaan.
- Tutkimusohjelmien tulee ratkaista EU-tason haasteita, joita ovat terveys, omavaraisuus ruoan tuotannossa, turvallisuus, kaupungistuminen, biotalous, kiertotalous ja teollinen kilpailukyky.
- EU-tason haasteita ratkovan perustutkimuksen määrä ja laatu on varmistettava.
- EU:n rahoituksella tehtävällä tutkimuksella täytyy olla kytkös elinkeinoelämään ja kaikenkokoisiin yrityksiin.
- Maatalouden tutkimushankkeissa on aina oltava alkutuotannon edustaja mukana koko tutkimusprojektin ajan.
- Toisen pilarin tutkimus- ja innovaatiohankkeet tulee muodostua sellaisiksi, että käytännön hyöty maatilamittakaavassa on osoitettavissa.

BIOTALOUSSTRATEGIAN PÄIVITYS

Juha Hakkarainen; +358 20 413 2450; +358 400 870 867; juha.hakkarainen@mtk.fi
Satu-Marja Tenhiälä; +358 40 508 4477; satu-marja.tenhiala@mtk.fi
Meri Siljama; +32 491 735 605; meri.siljama@mtk.fi
Antti Lavonen; +358 40 558 0512; antti.lavonen@mtk.fi

EU:n biotalouden liikevaihto on jo lähes 2 000 miljardia euroa, ja ala työllistää yli 22 miljoonaa ihmistä eli 9 % kaikista EU:n työpaikoista. LUKE:n mukaan Suomen biotalouden arvo oli vuonna 2014 yhteensä 63 miljardia euroa. Tästä summasta metsäsektorin osuus oli noin 25 miljardia euroa. Ruuan tuotannon osuus oli noin 16 miljardia euroa. Biotalous tarjosi vuonna 2014 yhteensä noin 333 000 työpaikkaa. Yksi EU:n rahoittamaan biotalouden tutkimukseen ja innovointiin investoitu euro tuottaa arvioitua 10 euron lisäarvon biotalouden eri aloilla vuoteen 2025 mennessä.

Käsittelytilanne EU:ssa

Vuoden 2012 helmikuussa komissio julkaisi EU:n biotalousstrategiansa "Innovating for Sustainable Growth: a Bioeconomy for Europe", jonka tavoitteena on innovatiivisempi ja vähäpäästöisempi talous. Tarkoituksena on sovittaa yhteen vaatimukset, jotka kohdistuvat maa- ja kalatalouden kestävyys, elintarvikehuoltoon ja uusiutuvien biologisten resurssien kestävä käyttöön teollisuudessa ja toisaalta vaatimukset luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön suojelusta. Tarkoituksena on suunnata tutkimus- ja innovaatorahoitusta uusiutuvien luonnonvarojen kestävä tuotantoon ja edistää niiden jalostusta lisäarvoa tuottaviksi tuotteiksi. Toimintasuunnitelmassa keskitytään kolmeen keskeiseen tavoitteeseen: teknologioiden ja prosessien kehitys, markkinoiden ja kilpailukyky kehitys sekä päättäjien ja sidosryhmien yhteistyön tiivistäminen.

2017 komissio julkaisi EU:n biotalousstrategian arvioinnin. Tämän mukaan eri politiikanalojen koherenssia ja vakautta tulisi lisätä, jotta Euroopaan saataisiin lisää yksityisiä investointeja. Lisäksi toimintaympäristön muutokset, lähinnä Pariisin ilmastopöytäkirja ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteet, peräänkuuluttavat siirtymistä kestävä kiertotalouteen. Arvioinnin mukaan

strategiassa listattujen tavoitteiden ja toimintasuunnitelman toimenpiteiden väliltä ei löydy johdonmukaista linkkiä. Lisäksi biomassojen kysyntää ja tarjontaa paremmin kuvaaville malleille on olisi tarvetta. Toisaalta, analyysin mukaan Horisontti 2020 tutkimusrahoituksen määrä biotaloushankkeisiin on lisääntynyt merkittävästi seitsemänstä puiteohjelmasta. Komission mukaan EU:n strategia on innostanut monia jäsenmaita julkaisemaan oman kansallisen biotalousstrategiansa vuoden 2012 jälkeen.

2018 komissio julkaisi tiekartan biotalousstrategian päivityksestä ja samaan aikaan avautui myös 1 kk julkinen kuuleminen. Syksyllä 2018 komissio julkaisi päivitetyn strategian ja toimintasuunnitelman Euroopan yhteiskuntaa, ympäristöä ja taloutta palvelevan kestävä ja kiertotalouden keinoja hyödyntävän biotalouden kehittämiseksi. Suomen EU-puheenjohtajuuskauden aikana julkaistaan neuvoston päätelmät päivitetystä biotalousstrategiasta.

Kestävä uudistavan kasvun ja biotalouden toteuttaminen EU:ssa edellyttää viranomaisten ja teollisuuden yhteisiä laaja-alaisia toimia. Strategian kolme päätavoitetta ovat: 1) Biopohjaisten alojen kasvattaminen ja vahvistaminen, 2) Biotalousmahdollisuuksien nopea käyttöönotto kaikkialla Euroopassa ja 3) Ekosysteemin suojelu ja biotalouden ekologisten rajoitusten ymmärtäminen.

Komissio on käynnistänyt vuonna 2019 kaikkiaan 14 konkreettista toimenpidettä. Näitä olisivat muun muassa:

- 100 miljoonan euron suuruisen biokierrotalouden aihekohtaisen investointifoorumin perustaminen,
- Uusien kestävien biojalostamojen kehittämisen helpottaminen,

- Strateginen käyttöönottosuunnitelma kestäviä elintarviketuotanto- ja maatalousjärjestelmiä, metsänhoitoa ja biopohjaisia tuotteita varten,
- Jätehuoltoon ja hiilen sitoutumista lisäävään viljelyyn liittyvien pilottitoimien käynnistäminen biotalouksien kehittämiseksi maaseutu-, rannikko- ja kaupunkialueilla,
- Horisontti 2020 -ohjelmaan perustettava tukiväline jäsenmaiden kansallisten ja alueellisten biotalousstrategioiden kehittämiseksi, sekä
- Kestävien ja ekologisten toimintamallien ja EU:n laajuinen seurantajärjestelmän luominen.

MTK:n tavoitteet

- Päivitetty biotalousstrategia vastaa hyvin MTK:n tavoitteita. Se korostaa ja tunnustaa maa- ja metsätalouden merkityksen ilmastonmuutoksen torjunnassa ja kestävä kehityksen tavoittamisessa.
- Komissio esittää Euroopan horisontti ohjelmaan 2020 – 2027 yhteensä 10 miljardia euroa elintarvikehuoltoon ja luonnonvaroihin. MTK:n näkemysten mukaan alkutuottajien rooli biotalouden perustana tulee huomioida niin rahoituksessa, koulutuksessa kuin investoinneissa.
- Biotalous kannalta on välttämätöntä, että eri rahoitusinstrumentit toimivat yhteen. Tulevina vuosina eri EU-rahastojen sekä muiden rahoituslähteiden on oltava laajasti ja sujuvasti biotalouden elinkeinojen hyödynnettävissä.
- Biotalous merkityksen (fossiilitalouden sijaan) edistäminen EU:n kestävämmän kasvun ja työllisyyden veturina. Tämä vaatii maatalouspolitiikan indikaattoreiden kehittämistä, jotta sosioekonomisia tavoitteita biotaloudessa ja lisäarvo maaseudulle ja yhteiskunnalle voidaan mitata paremmin.
- Tuoda maa- ja metsätaloustuottajien näkökulmia eri biotalousfoorumeille EU:ssa. Suora vaikuttaminen komissiossa, parlamentissa, neuvostossa, biotalouspaneelissa ja biotalousallianssissa. Viimeksi mainittu on eri organisaatioiden luoma aktiivinen ja epävirallinen yhteenliittymä, joka pyrkii edistämään biotalouden asiaa.
- Pellon ja elintarviketeollisuuden sivuotteiden entistä tehokkaampaa hyödyntämistä on painotettava biotalousstrategiassa. Sokerijuurikkaan ja perunan kaltaiset, auringon säteilyn tehokkaasti

hiilihydraateiksi muuntavat kasvit pystyvät tuottamaan monikäyttöistä raaka-ainetta mm. biohajoavien muovien raaka-aineeksi. Sokerijuurikkaan molekyyli rakenne on heti käyttökelpoinen myös pelkkänä juurikkaana ennen sokeriksi ja leikkeeksi tai etanoliksi jalostamista.

- Biotalous edistämiseksi tarvitaan johdonmukaisuutta ja koherenssia eri politiikkatoimien kesken ja strategian tavoitteita tulee määrittäetietoisesti edistää tulevissa EU-politiikkaprosesseissa. 2030 ilmasto- ja energiapolitiikoissa, kiertotalouspaketissa ja tulevassa kiertotalousstrategia 2.0:ssa, EU:n metsästrategiassa, tulevassa yleisessä maatalouspolitiikassa, kestävä rahoituksen paketissa, komission investointisuunnitelmassa ja tulevassa tutkimuksen puiteohjelmassa tulee kytkeä toimet kokonaisuudet kestäväksi biokiertotaloudeksi.

KIERTOTALOUS

Minna Ojanperä; +358-40-671 9536; minna.ojanpera@mtk.fi
Meri Siljama; +32461735605; meri.siljama@mtk.fi

Kiertotaloudella tarkoitetaan tuotteiden ja materiaalien arvon säilyttämistä mahdollisimman pitkään, jätteiden ja resurssien käytön minimoimista sekä resurssien säilyttämistä taloudessa silloinkin, kun tuotteen käyttöikä päättyy, jotta ne voidaan käyttää uudelleen. Kiertotalous on ollut läsnä EU-politiikassa vuodesta 2015, jolloin komissio hyväksyi ensimmäisen kiertotalouspaketin. Paketissa mainittiin biomassassa ja biopohjaiset tuotteet: biotalouden todettiin tarjoavan vaihtoehtoja fossiilisille tuotteille ja energialle edistävän näin kiertotaloutta. Biologisten resurssien käytössä kiinnitetään huomiota niiden elinkaaren aikaisiin ympäristövaikutuksiin ja kestäväan hankintaan. Paketissa todettiin, että puuta ja muitakin biopohjaisia tuotteita, voidaan käyttää monin tavoin ja kierrättää useampaan kertaan. Tämä luo Suomelle merkittäviä mahdollisuuksia kiertotalouden edistämiseksi uutta strategiaa ja lainsäädäntöä on luvassa mm. rakentamiseen, tekstiileihin ja mikromuoveihin liittyen. Suomen EU-puheenjohtajuuskauden aikana neuvosto julkaisee päätelmät tulevasta kiertotaloudesta.

MTK:n tavoitteet ensimmäisen kiertotalouspaketin suhteen voidaan erotella puun kaskadikäytön, jätelainsäädännön ja muovistrategian, ruokahävikin ja lannoitesäädännön osalta erikseen.

Puun kaskadikäyttöohjeistus

Juha Hakkarainen; +358 20 413 2450; +358 400 870 867; juha.hakkarainen@mtk.fi
Erno Järvinen; +358 40 351 7978; erno.jarvinen@mtk.fi
Meri Siljama; +32 491 73 56 05; meri.siljama@mtk.fi

Metsäteollisuuden ja ympäristöjärjestöjen puolelta tullut paine on johtanut komissiossa ohjeistuksen luomiseen puun kaskadikäyttöä eli puun käytön resurssitehokkuutta ja käyttöjärjestystä eri käyttökohteiden välillä koskien. Bioenergian tavoitteellinen edistäminen mm. uusiutuvan energian direktiivin myötä on herättänyt ko.

tahoilla huolta puun energiankäytön holtittomasta kasvusta ja puuvarojen riittävyydestä. Käytännössä tällä pyritään turvaamaan perinteisen metsäteollisuuden puunsaanti estämällä tai ainakin vähentämällä jalostuskelpoisen puun energiakäyttöä.

Kaskadikäytön sääntely EU-tasolla merkitsisi EU:n toimesta tapahtuvaa puumarkkinoiden sääntelyä. Metsänomistajat lähettivät kaskadikäyttöä koskevan kirjeen keskeisille komissaareille maaliskuussa 2015 ILUC-direktiivin viimeistelyn yhteydessä sekä heinäkuussa kiertotalouspaketin valmisteluun liittyen. Kirjeissä metsänomistajat ovat vastustaneet voimakkaasti kaskadikäytön sisällyttämistä EU-lainsäädäntöön. Viimeisimmissä keskusteluissa komissio on myös myöntänyt, ettei puun kaskadikäytöstä tule tehdä EU-lainsäädäntöä. Metsänomistajien kannalta on myös tärkeää, ettei periaatetta ujuteta myöskään olemassa oleviin ja tuleviin lainsäädäntöhankkeisiin kiertoteitse.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissio julkaisi kesäkuussa 2016 tutkimuksen puun kaskadikäytöstä, jossa paneudutaan puuvirtoihin ja kaskadikäyttö alkaa vasta valmiiden puutuotteiden kohdalla. Tutkimuksen mukaan puutuotteiden kierrätyksen suuria ongelmia ovat mm. erilaisten kemiallisten aineiden poistaminen. Lisäksi raakapuun hinta vaikuttaa kierrätyksen kannattavuuteen. Energiapuun osalta olennainen kysymys liittyy sahateollisuuden sivuvirtoihin ja hakkeen käyttöön.

Tutkimuksen pohjalta komissio (DG GROW) on valmistellut vapaaehtoisia suosituksia puun kaskadikäyttöön. Komissio järjesti aiheesta työpajan huhtikuussa 2018. Komission raportti Guidance on cascading use of biomass with selected good practices examples on woody biomass" julkaistiin Euroopan raaka-aineviikon yhteydessä 14.11.2018.

Komission ohjeet perustuvat vapaaehtoisuuteen ja termillä kaskadikäyttö tarkoitetaan ennen muuta resurssitehokkuutta. Raportissa painotetaan markkinalähtöisyyttä ja keskeiset teemat kaskadikäytölle ovat:

- Kestävyyden eri ulottuvuudet: taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen
- Resurssitehokkuus
- Kierrätettävyys
- Uudet tuotteet ja markkinat, josta esimerkkinä mainitaan puumarkkinapaikka Kuutio
- Subsidiariteettiperiaate

MTK:n tavoitteet

- Komission raportti vastaa hyvin MTK:n tavoitteita.
- Olennaista on huolehtia, että tulevaisuuden EU-prosesseissa pitäydytään komission linjaamassa määritelmässä ja lähestymistavassa.

Jätelainsäädäntö ja muovistrategia

Minna Ojanperä; +358-40-671 9536; minna.ojanpera@mtk.fi

Käsittelytilanne EU:ssa

EU:n toukokuussa 2018 hyväksytyjen jätedirektiivien täydentävien komission asetusten valmistelu alkaa. Ne koskevat käytännössä direktiivien seuranta- ja raportointivelvoitteita. Maaliskuun 2019 loppuun mennessä komissio valmistelee muun muassa elintarvikejätteen, yhdyskunta- ja pakkausjätteen sekä kaatopaikalle sijoitetun yhdyskuntajätteen määrää ja laskentaa koskevat asetukset. Lisäksi End-Of-Waste- ja sivutuotteita koskeva selvitys on valmisteilla. EU:n jättesäädöspaketin kansallinen implementointi käynnistyy Suomessa helmikuussa 2019.

Komissio julkaisi tammikuussa 2018 EU:n muovistrategian, jonka seurauksena Suomeen valmistui kansallinen muovitiekartta saman vuoden syksyllä. Strategian ydintavoitteena on vähentää muovijätteen ja -roskan aiheuttamia ongelmia.

Strategialla on myös selkeä yhteys kiertotalouteen, erityisesti pyrkimykseen synnyttää uusia innovaatioita ja liiketoimintamalleja.

Toukokuussa 2018 komissio antoi lakiesityksen, jolla rajoitettaisiin kertakäyttömuovien kulutusta ja laajennettaisiin muovituotteiden valmistajien ja maahantuojien vastuuta muovijätteestä. Lakiesityksestä saavutettiin sopu vuoden lopulla. Lakiesitys astuu voimaan vuonna 2021.

MTK:n tavoitteet

- MTK:n näkemyksen mukaan muovin synnyttämiin ympäristöongelmiin on tärkeä puuttua ja tukee yleisellä tasolla komission tekemiä aloitteita. Erityisesti maataloudessa käytettäviin muovihin tarvitaan niin lajittelun lisäämistä kuin uusia innovaatioita muovin korvaamiseksi.
- MTK kannustaa käymään keskustelua vapaaehtoisuuteen perustuvista keinoista rajoittaa merkittäviä ympäristöongelmia, kuten merten roskaantumista. Suomella on hyviä esimerkkejä Green Deal -sopimuksista, joiden avulla on onnistuttu lyhyellä aikajaksolla muuttamaan kansalaisten ja yritysten kulutustottumuksia erityisesti muovin käyttöön liittyen. Toimintamallissa piilee mahdollisuuksia laajemminkin, niin Suomessa kuin EU:n tasolla.

Ruokahävikki ruokaketjussa

Ruokahävikin vähentäminen on yksi merkittävä toimenpide, jolla edistetään kiertotaloutta EU:ssa osana kestävästä kehityksestä. Ruokahävikki EU:ssa on osa jätepakettia.

EU:n iso tavoite on ruokajärjestelmän kestävyys ja eettisyyden parantaminen. Hyvin harvasta asiasta ollaan EU-politiikassa niin samaa mieltä kuin ruokahävikin vähentämisestä. Elintarvikkeiden tuhlausta pyritään estämään ja vähentämään monella taholla ja tasolla, niin EU:ssa kuin kansallisesti.

EU:n alueella haaskataan vuosittain noin 88 miljoonaa tonnia ruokaa. Hävikki on noin 20 % kaikista tuotetuista elintarvikkeista, ja siihen liittyvät kustannukset ovat arviolta 143 miljardia euroa.

Peräti 70 % EU-ruokahävikistä syntyy kotitalouksissa, ruokapalveluissa, kaupassa. Alkutuotannon osuudeksi hävikistä arvioidaan 11 % ja teollisuuden 19 %. Taloudellisten ja ympäristövai-
kutusten lisäksi elintarvikejätteeseen liittyy myös merkittävä sosiaalinen ulottuvuus.

YK:n kestävä kehityksen tavoitteissa (2030) yksi päämäärästä on puolittaa ruokajätteen määrä vähittäiskaupan ja kuluttajan tasoilla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakelute-
juissa. EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet tämän tavoitteen saavuttamiseen. Ruokahävikin vähentämisellä tuetaan myös nälänhädän poista-
miseen, taloudelliseen kasvuun ja ilmastomuutoksen torjuntaan tähtääviä kestävä kehityksen tavoitteita.

Käsittelytilanne EU:ssa

- Delegoitu asetus elintarvikejätteen mittaamisesta on hyväksytty komissiossa toukokuussa 2019. Asetuksen käsittelyn parlamentissa ja neuvostossa odotetaan valmistuvan siten, että asetus tulisi voimaan vuoden 2019 lopulla. Asetuksen keskeinen sisältö: jäsenvaltioiden on seurattava elintarvikejätteen määrää ja raportoitava komissiolle vuosittain kilotonneina alkutuotannon, teollisuuden, kaupan, kotitalouksien ja ruokapalveluiden (HoReCa) ruokahävikki (kiinteä) sekä viemäriin kaadettu ruoka. Kansallisen valmistelun vastuuministeriö on YM.
- Delegoitu asetus elintarvikejätteen määrän raportointia koskeva komission toimeenpanoasetusluonnos (=raportointilomake), asiakirjatunnus C(2019)3211.
- EU:n ruokajätefoorumi (EU Platform on Food Losses and Food Waste) aloitti 2016 tavoitteenaan löytää ratkaisuja ruokajätteen synnyn torjuntaan sekä edistää yhteistyötä ja hyvien käytäntöjen jakamista. Foorumin myötävaikutuksella komissio on hyväksynyt suuntaviivat ruoan lahjoittamisissa ja elintarvikkeeksi kelpaamattomien tuotteiden rehukäytössä, kehittänyt jätteiden mittaustietologiaa sekä käynnistämässä työn käyttöpäiväysmerkintöjen kehittämiseksi.

MTK:n tavoitteet

- MTK katsoo, että ruokahävikin pienentäminen elintarvikeketjussa on osa ketjun vastuullista toimintatapaa.
- MTK korostaa sitä, että ruokahävikin määritelmien ja mittaustapojen osalta on löydettävä yksinkertaiset ja kustannustehokkaat menetelmät toimijoiden käyttöön.
- MTK pitää yllä tietoisuutta siitä, että alkutuotannossa valtaosa elintarvikekäyttöön menemättömistä tuotteista on hyödynnettävissä olevia sivuvirtoja, ei varsinaista hävikkiä. Ruokaa, joka ei sovellu ihmisravinnoksi mutta voidaan käyttää muutoin, ei tule luokitella ruokajätteeksi.
- MTK katsoo, että tuotteita, jotka jäävät peltoon, ei tule laskea mukaan ruokahävikkiin. Niin ikään, jos ruoka käytetään esimerkiksi rehuksi, kyseessä ei ole hävikki.
- Korjaamatta jäänyttä satoa ei pidä laskea mukaan, sillä sen tilastointiin ei EU-maissa ole välineitä. Esimerkiksi kauppa voi paljon helpommin laskea ja määrittää hävikin tarkan kirjanpitoinsa avulla.
- MTK pitää tärkeänä kuluttajavalistusta ja kuluttajille suunnattua kampanjointia. Ruoan arvostuksen nostaminen on tärkeää, ja yksi menetelmä on ruokakasvatus. Suomessa on useita esimerkkejä sekä valistuksesta että käytännön toimista, joilla tähdätään hävikin pienentämiseen ja elintarvikkeeksi kelpaamattomien tuotteiden hyötykäytön tehostamiseen.

Kiertotalous ja ravinteet

Mika Virtanen; +358 20 413 2468;
+358 400 544 728; mika.virtanen@mtk.fi

Kiertotalous koskettaa myös ravinteiden käyttöä maa- ja metsätaloudessa. Tavoitteena on mm. tehostaa ravinteiden käyttöä ja kierrättämistä, samalla vähentäen neitseellisten raaka-aineiden käyttöä. Kierrätysmateriaaleista valmistetut lannoitevalmisteet mahdollistavat fosforin ja typen sekä muiden ravinteiden ja orgaanisen aineksen

kierrätyksen. Kierrätysravinteita voidaan käyttää maa- ja metsätaloudessa korvaamaan väkilannoitteita, mikä parantaa kestävästä ravinteiden käyttöä.

Käsittelytilanne EU:ssa

Osana EU:n komission kiertotaloussuunnitelmaa komissio julkisti maaliskuussa 2016 esityksensä uudeksi EU:n lannoitevalmisteasetukseksi. Lannoitevalmisteasetus on tullut voimaan 14.7.2019 ja sitä sovelletaan 16.7.2022 alkaen. Lannoitevalmisteasetuksessa vahvistetaan yhteiset säännöt, jotka koskevat erilliskerätyn biojätteen ja muiden jättepohjaisten aineiden muuntamista raaka-aineiksi, joita voidaan käyttää CE-merkitettyjen EU-lannoitevalmisteiden valmistuksessa.

Tavoitteena on luoda toimivat EU:n sisämarkkinat myös orgaanisille lannoitevalmisteille, jotka täyttävät lannoitevalmisteasetuksen turvallisuus-, puhtaus- ja merkintävaatimukset.

MTK:n tavoitteet

- MTK kannattaa ravinteiden kierrätystä ja uusien lannoitevalmisteiden tuloa markkinoille
- MTK korostaa sitä, että lannoitevalmisteiden on täytettävä lainsäädännön vaatimukset mm. puhtauden ja turvallisuuden osalta
- MTK toteaa, että kierrätyslannoitevalmisteilla on niiden käyttäjän näkökulmasta omat haasteensa, mm. raskasmetallien, orgaanisten- ja muiden haitta-aineiden sekä mikromuovien suhteen. Maaperän puhtauden suojele on MTK:n kannalta etusijalla.
- MTK pitää tärkeänä, että ravinteiden kasveille käyttökelpoisuus (liukoisuus) on tiedossa ja että lannoitteen fysikaaliseen laatuun panostetaan levitystarkkuuden parantamiseksi

“Tavoitteena on luoda toimivat EU:n sisämarkkinat myös orgaanisille lannoitevalmisteille, jotka täyttävät lannoitevalmisteasetuksen turvallisuus-, puhtaus- ja merkintävaatimukset.”

ENERGIAPOLITIikka

Anssi Kainulainen; +358 50 596 1541; anssi.kainulainen@mtk.fi

Edellinen komissio ja parlamentti puhdisti energiapolitiittisen pöydän varsin perusteellisesti. Suomen puheenjohtajuuskausi osuu merkittävään aikaan tulevan komission työohjelman valmistelun kannalta. MTK ennakoi, että ilmastopolitiikan rooli myös energiakysymyksissä voimistuu entisestään alkaneella parlamenttikaudella. Varsinainen työohjelma tuo konkretian mitä asioita energiapolitiikan saralla aletaan edistämään. Selvää kuitenkin on, että aikaisempien päätösten kansallinen toimeenpano tulee työllistämään energiatoimijoita vielä vuosikausia. Suomella on hyvät edellytykset toimia jatkosakin energiapolitiikan mallimaana. Maamme energiaintensiivisyydestä huolimatta on energian tuotantorakenteemme yksi Euroopan puhtaimpia ja käytön tehokkuus muihin maihin verrattuna hyvällä tasolla. Uusiutuvien energianlähteiden osuus kasvaa selvästi markkinalähtöisemmin kuin monissa muissa EU maissa.

METSÄSTRATEGIAN VÄLIARVIOINTI

Juha Hakkarainen; +358 20 413 2450; +358 400 870 867; juha.hakkarainen@mtk.fi
Satu-Marja Tenhialä; +358 40 508 4477; satu-marja.tenhiala@mtk.fi
Meri Siljama; +32 491 73 56 05; meri.siljama@mtk.fi

Komissio esitteli EU:n uuden metsästrategian syyskuussa 2013 vastaamaan metsäsektorin toimintaympäristön muutokseen ja toisaalta myös metsien painoarvon kasvuun EU:n päätöksenteossa. Edelliseen, vuonna 1998 voimaan astuneeseen metsästrategiaan verrattuna uusi strategia on elinkeinomyönteisempi ja nostaa selvästi esiin myös metsien talouskäytön merkityksen. Neuvosto hyväksyi omat päätelmänsä keväällä 2014 ja parlamentti huhtikuussa 2015. Neuvoston ja erityisesti parlamentin kannat korostivat metsien talouskäyttöä, puun käytön lisäämistä sekä metsäsektorin merkitystä biotalouden, kasvun ja työllisyyden edistäjänä.

Strategian lähtökohtana on jäsenmaiden päättävältä metsäasioissa ja se huomioi kestävän metsätalouden taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen merkityksen. Strategian toimeenpanon varmistamiseksi komissio valmisteli erillisen toimeenpanosuunnitelman, jolla pyritään turvaamaan strategian käytännön vaikuttavuus.

Komissio valmisteli toimeenpanosuunnitelmaa tiiviissä yhteistyössä pysyvän metsäkomitean kanssa. Suunnitelma valmistui syyskuussa 2015. Suunnitelma sisältää listan toimenpiteitä ja niiden toteuttajia vuosille 2014-2020. Myös toteutuksen ajankohta ja odotetut lopputulokset on listattu suunnitelmaan. Pysyvän metsäkomitean vuotuinen työsuunnitelma perustuu metsästrategian toimeenpano -ohjelmaan. Vuonna 2018 pysyvä metsäkomitea kokoontui neljä kertaa kvartaaleittain.

Käsittelytilanne EU:ssa

Jäsenmaiden on määrä tarkastella pysyvässä metsäkomiteassa suunnitelman etenemistä vuosittain. Strategian ja sen toimeenpanon laajempi arviointi tehtiin vuonna 2018. Arviointiprosessi

käynnistyi joulukuussa 2017 parlamentin ITRE-, AGRI-, ja ENVI-valiokuntien yhteisellä kuulemis-tilaisuudella. Myös sidosryhmistä koostuva metsä- korkikomitea sekä pysyvä metsäkomitea käsittelivät arviointiprosessin käynnistymistä joulukuussa 2017.

Euroopan metsäinstituutti (EFI) toimitti evaluointiraporttinsa komissiolle syksyn 2018 aikana ja maatalouskomissaari Phil Hogan esitteli väliarvioinnin tulokset parlamentin ympäristö-, teollisuus- ja maatalousvaliokuntien yhteiskokouksessa Strasbourgissa tammikuussa 2019. Samaan aikaan keskeiset eurooppalaiset metsänomistaja- ja metsäteollisuusjärjestöt julkaisivat tiedotteen, jossa vaadittiin metsästrategian päivitystä ja sen roolin vahvistamista EU:n metsäpolitiikkojen koordinaation välineenä.

Suomi on EU:n puheenjohtajamaana nostanut keskusteluun tarpeen päivittää nykyinen metsästrategia. Strategian mahdollista päivitystä varten Helsingissä järjestetyssä jäsenmaiden metsäpäälliköiden kokouksessa käsiteltiin aihealueita - kuten Keski-Euroopan metsiä piinaavia kaarnakuoriaistuhoja - mihin tulevan strategian toivotaan tuovan helpotusta.

MTK:n tavoitteet

- Strategian myötä hyvät mahdollisuudet asianmukaiselle metsäpoliittisten asioiden koordinaatiolle EU:ssa ovat olemassa, mutta tämä edellyttää strategian kunnollista toimeenpanoa ja strategia hyödyntämistä politiikkavalmistelussa.
- Toimeenpanossa on etsittävä konkreettisia keinoja strategian peräänkuuluttaman puunkäytön lisäämiseksi ja metsäbiotalouden edistämiseksi.

- Metsäekosysteemipalvelujen määrittämistä ja arvottamista on kehitettävä strategian linjausten mukaisesti.
- Metsäasiantuntijaelinten – erityisesti jäsenmaiden asiantuntijoista koostuvan pysyvän metsäkomitean ja metsäsektorin toimijoista koostuvan metsätalous- ja korkkityöryhmän roolia ja asiantuntemuksen hyödyntämistä politiikka-valmistelussa on parannettava mahdollistamalla näiden aikainen osallistuminen politiikkavalmisteluun.
- EU:n metsiin liittyvien politiikkojen (mm. ilmasto, energia, kiertotalous, luonto ja rahoitus) valmistelussa on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota siihen, että EU:n tavoitteet eivät ole keskenään ristiriidassa vaan tukevan toisiaan ja eri sektorit tekevät tiivistä yhteistyötä. Osaamista ja resursseja esim. komission maatalouden pääosastolla on vahvistettava.
- EU:n metsästrategian päivityksessä tulisi keskittyä enemmän globaaleiden ongelmien ratkaisuun, kuten maatalouden, epäselvien maanomistajuussuhteiden sekä muiden sektoreiden vaikutukseen metsäkadon lisääntymisessä. Päivityksessä tulisi hyödyntää myös kansainvälisiä prosesseja, kuten YK:n kansainvälistä metsästrategiaa 2017-2030.
- MTK tukee EU:n metsästrategian päivittämistä ja vahvistamista eurooppalaisten metsäalan järjestöjen 4.2.2019 julkaiseman kannanoton mukaisesti.

FOREST EUROPE JA LAILLISESTI SITOVA METSÄSOPIMUS (LBA)

Satu-Marja Tenhiälä; +358 40 508 4477; satu-marja.tenhiala@mtk.fi

Forest Europe (FE, virallisesti the Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe) on paneurooppalainen poliittinen keskustelu- ja yhteistyöfoorumi. Jäsenenä on 46 Euroopan valtiota sekä Euroopan unioni. Lisäksi foorumiin kuuluu tarkkailijoita monista organisaatioista. FE on laatinut yhteistyössä jäseniensä kanssa yhteisiä strategioita siitä, miten suojella metsiä ja miten hoitaa niitä kestävästi. Strategiat ovat suosituksia, eivät sitovia. Ministerikokoukset ovat FE:n tärkein päättävä elin: ensimmäinen ministerikokous järjestettiin 1990 Strasbourgissa. FE:n hallinto (Liaison Unit) sijaitsee Slovakiassa vuoden 2019 loppuun, jolloin se siirtyy Saksaan. Lisää FE:stä täältä <https://foresteurope.org/foresteurope/>.

Laillisesti sitova metsäsopimus (Legally Binding Agreement, LBA) on metsiä koskeva sopimus, joka ei tavoitteistaan huolimatta ole toistaiseksi laillisesti sitova, sillä sopimuksen hyväksymisprosessi on kesken. Ajatus LBA:sta sai alkunsa Puolan metsäministerikokouksessa vuonna 2007. Kokouksen jälkeen perustettiin kaksi työryhmää valmistelemaan sopimuksen sisältöä. Vuonna 2011 seuraavassa ministerikokouksessa Oslossa Euroopan valtioiden metsäministerit sopivat mandaatista aloittaa laillisesti sitovan metsäsopimuksen neuvottelut. Metsäsopimuksen ytimen muodostaisi taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä metsätalous. Valtioiden väliset neuvottelut LBA:sta eivät kuitenkaan ole tuottaneet kaikkia osapuolia tyydyttävää tulosta. Niinpä Madridin vuoden 2015 metsäministerikokouksessa päätettiin, että viimeistään vuonna 2020 neuvottelut aloitetaan uudestaan.

Syksyllä 2018 LBA-neuvottelut alkoivat valtioiden välisillä neuvotteluilla Bratislavassa. Joulukuussa sovittiin siitä, että yhteissihteeristö perustetaan UNECE:n alle yhteistyössä FAO:n kanssa. Slovakian metsäasioista vastaava ministeri on lähettänyt kutsun kesällä 2019 FE-jäsenmaiden metsäasioista vastaaville ministereille seuraavasta korkean tason ministerikokouksesta, jonka tarkoituksena on päättää, jatkuvatko sopimusneuvottelut. Kokous järjestetään näillä näkymin vuoden 2020 alussa. Suomi ajaa pj-kaudellaan sopimusneuvotteluiden jatkamista.

MTK:n tavoitteet

- MTK on mukana Suomen valtion delegaatiossa mukana neuvotteluissa keskustelemassa ja katsomassa, mihin suuntaan neuvottelut vievät metsänomistajan näkökulmasta.
- MTK:lle on tärkeää saada Forest Europe -neuvotteluista hyvä, laajasti hyväksytty kestävä metsätalouden pohja, joka kattaa myös EU:n ulkopuoliset alueet.

EU:n laaja ympäristöagenda on rakennettava kestävän kehityksen kolmen tukijalan varaan

ILMASTOPOLITIikka JA PARIISIN ILMASTO- SOPIMUKSEN TOIMEENPANO

Euroopan unionin pitkän aikavälin strategia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi Pariisin sopimuksen mukaisesti

Liisa Pietola; +358 50 4384014; liisa.pietola@mtk.fi
Anssi Kainulainen; +358 50 596 1541; anssi.kainulainen@mtk.fi

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissio julkaisi pitkän aikavälin ilmastostrategian (Long Term Strategy, LTS) loppusyksystä 2018 ja vision nettonollapäästöistä 2050. Strategia on ensimmäinen laatuaan. Parlamentin ympäristövaliokunta äänesti strategiasta helmikuussa, ja käsittely jatkuu täysistunnossa. Eurooppa-neuvosto ei päässyt sopuun EU:n pitkän aikavälin ilmastotavoitteesta kesäkuussa. Kantojen yhteensovittaminen jäi heinäkuun alussa alkavalle Suomen puheenjohtajuuskaudelle.

Heinäkuussa 2019 EU:n ympäristö- ja ilmastoministerit jatkoivat keskusteluja ilmastostrategiasta ja kansainvälisten ilmastotoimien vauhdittamisesta epävirallisessa kokouksessaan. Ministerit valmistelivat myös viestejä syyskuuseen YK:n pääsihteerin ilmastokokoukseen. Tavoitteena on EU:n ilmastopoliittisen kunnianhimon nostaminen pitkän aikavälin päästövähennysuran edellyttämälle tasolle. EU pyrkii pitämään kansainvälisestä ilmastojohtajuudesta kiinni, vaikka kansainvälisellä tasolla sitoutuminen ilmastopoliittikkaan horjuu. Kansainvälisiä neuvotteluita varten EU tarvitsee uusia aiempaa kunnianhimoisempia tavoitteita, joille haetaan jäsenvaltioiden hyväksyntää.

MTK:n näkökulmasta mielenkiintoisimmat keskustelut tullaan käymään siitä, miten erityisesti taakanjakosektorin kiristyvät päästövähennystavoitteet tullaan käytännössä toteuttamaan ja millaiseksi Suomen tavoiteltu osuus tulee muodostumaan? MTK:n näkemyksen mukaan olisi suotavaa, että päästökaupan roolia keskeisenä

ilmastopoliittisena ohjauskeinona vahvistettaisiin ja kustannustehokkuus nousisi keskeisemmäksi taakanjakoon vaikuttavaksi elementiksi.

MTK pitää EU:n ilmastopoliittikan nykytilanne huomioon ottaen realistisena, että kunnianhimon tasoa nostetaan. On kuitenkin epäselvää, onnistutaanko tämä tekemään vielä Suomen puheenjohtajuuskauden aikana. EU tarvitsee uuden neuvottelumandaatin kansainvälisiä ilmastoneuvotteluita varten, koska edellinen valtion päämiesten kesken sovittu neuvottelumandaatti on ajalta ennen Pariisin ilmastopoliittikan syntyä.

Myöhemmin keskeistä on, jatketaanko tulevassa EU:n ilmastopoliittikassa nykyistä taakanjakopuolustusta, jossa BKT asukasta kohti määrittää sen, kuinka tiukka päästövähennystavoite jäsenvaltiolle muodostuu. Nykyinen rakenne takaa sen, että Suomen päästövähennystavoite on aina EU:n tiukimmasta päästä, koska Suomessa asuu vähän ihmisiä ja Suomi on suhteellisen rikas maa.

Tulevaisuuden kannalta merkittävää on, jatketaanko nykyisellä rakenteella, jossa päästökauppa ja taakanjakosektori ovat vahvasti erilliset. Lisäksi keskeistä on, mikä tulee olemaan nettollatavoitteen edellyttämän aktiivisen nielu-
politiikan rooli? Tuleeko nielu-
politiikalla olemaan yhtymäkohtaa joustojen muodossa taakanjakosektorille, päästökauppaan tai esimerkiksi kansainvälisen lentoliikenteen ICAO:n Corsiajärjestelmään tai merenkulun päästövähennystoimiin? Miten maatalouden hiilensidontapotentialiaali huomioidaan keskusteluissa ja syntykö yksit-

täiselle maanomistajalle mahdollisuuksia käydä tuottamallaan hiilensidontayksiköillä kauppaa kansainvälisten järjestelmien puitteissa? MTK:n näkemyksen mukaan selvää on, että nykyinen vahvasti siiloutunut eli sektorikohtainen ilmasto-politiikka on hyvin kankeaa ja kustannustehotonta, eikä kannusta aktiiviseen nielujen kasvatamiseen.

Pitkän aikavälin ilmastostrategiassa nostetaan esiin sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Tässä yhteydessä sosiaalisen oikeudenmukaisuuden esiin nostaminen vahvasti on välttämätöntä, koska netto-nolla-tavoitteen edellyttämällä aktiivisella nielupolitiikalla tavoiteltavat nielut ovat Suomessa yksityisesti tuotettuja hyödykkeitä. Tähän mennessä EU:n ilmastopolitiikka ei ole tätä asiaa tunnistanut mitenkään. Näin ei voi olla jatkossa. Sosiaalinen kestävyys ja oikeudenmukaisuus koskee myös eloperäisten maiden viljelyä. Linkki MTK:n positioon 'ilmastokestävä viljely eloperäisillä mailla'.

MTK:n tavoitteet

- Ilmastonmuutoksen ratkaisemisen ytimessä on pysäyttää fossiilipäästöjen lisääntyminen ilmakehässä ja siirtyminen fossiilivapaaseen talouteen. Tämän on oltava keskeisin tavoite EU:n vuoteen 2050 ulottuvassa ilmastopolitiikassa.
- MTK korostaa hiilidioksidipäästöjen ja poistumien tasapainon saavuttamisen tärkeyttä ja aktiivisen metsänhoidon merkitystä ilmastopolitiikassa sekä luonnontuhojen ja metsäpalojen torjunnassa.
- MTK kannustaa vahvempien synergioiden löytämiseen sektoreiden välillä. Päästövähennykset energiantensiivisillä aloilla, kuten rakentamisessa ja liikenteessä, ovat avainasemassa. Uusiutuvien raaka-aineiden käyttöä näillä aloilla tulisi lisätä huomattavasti.
- Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen ohella olisi tunnustettava olemassa olevien eurooppalaisten ja kansallisten politiikkojen ja määräysten täytäntöönpano, jotka varmistavat metsän biomassan hankinnan kestävyys. Uusia politiikka aloitteita näiltä osin ei tarvita.
- MTK korostaa, että tulevan strategian on oltava johdonmukainen nykyisten kansainvälisten ja Euroopan Unionin metsiin liittyvien politiikoiden kanssa.
- MTK:n näkemyksen mukaan ilmastonmuutokseen sopeutumisen tarve on oleellista myös Suomessa. Nykyiset päästövähennykset johtavat

tutkimusten mukaan Suomessa yli 5 asteen keskilämpötilan nousuun. Tällä on merkittävät vaikutukset maa- ja metsätalouden harjoittamiseen.

- MTK pitää tavoiteltavana, että EU luopuu BKT asukasta kohden -taakanjakoperiaatteesta ja alkaa tavoitella ilmastotoimien kustannustehokkuutta. MTK pitää perusteltuna, että Suomi nostaa päästökaupan roolin keskeisimmäksi päästöjen vähentämispolitiikaksi.
- EU:n tulisi vihdoon tunnustaa ilmastopolitiikassa, että nielut ovat yksityisesti tuotettuja hyödykkeitä ja niiden vaihdantaa markkinoilla ei tulisi rajoittaa tai jopa poliittisesti estää.
- Suomen tulisi osoittaa esimerkin kautta miten yksityisillä markkinoilla nieluysiköiden tuotanto on mahdollista ja miten niillä pystytään käymään ilmaston ja tuottajien talouden kannalta järkevää markkinaehtoista kauppaa.
- Eloperäisten peltöjen viljelyssä MTK korostaa kestävä kehityksen agendan sosiaalista ulottuvuutta sekä Pariisin sopimuksen Artikla 2:n kirjausta siitä, etteivät ilmastotoimet saa uhata ruuantuotantoa. Samalla MTK painottaa eloperäisten maiden poudankestävyyttä osana ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Hiiliviljely

Liisa Pietola, +358 50 596 1541; liisa.pietola@mtk.fi

Hiiliviljely, Carbon Farming, on nousemassa komission ilmastopääosaston seurantaan. Kyse-lyitä on lähetetty kartoittamaan missä määrin eri jäsenmaat ovat aiheesta kiinnostuneet. Aiheesta pidetään pyöreän pöydän tilaisuus lokakuussa 2019.

Hiiliviljely tarkoittaa peltomaiden viljelyä, jossa pyritään sitomaan eloperäistä ainesta ja hiiltä mahdollisimman paljon peltomaahan.

MTK on mukana suomalaisessa CarbonAction-pilottihankkeessa, . MTK:lle on tärkeää, että huomio kiinnittyy myös sadon määrään ja laatuun, minkä vuoksi MTK on panostanut vuosia maan kasvukuntoa parantavaan ja satokuiluja pienentävään OPAL-hankkeeseen.

MTK:n tavoitteet

- Hiiliviljely nähdään osana ruuantuotantoa, jossa

maaperän hiilivarastoa kartutetaan tinkimättä sadon määrästä ja laadusta.

- Maaperän terveys nähdään osana kokonaisuutta, jossa kasvinterveyttä ei vaaranneta, vaan kasvinsuojelu nähdään osana ruokaturvallisuutta.

- Ymmärretään, että peltoviljelyn hiilestä osa korjataan satona pois ruuaksi ja rehuksi, eikä peltoekosysteemiä voi siten suoraan verrata luonnon ekosysteemeihin, joissa maanpäällinenkin kasvusto jää osaksi maaperän hiilikiertoa.

- Peltomaiden hiilensidonnan ja hiilenvarastoinnin todentamista kehitetään uusilla malleilla, jotka ottavat huomioon maanpäällisen biomassan ja lajityypillisen juuri-lehti –suhteen perusteella juuristojen hiilisyytteen, juurieritteineen ja hajomisaikoinen.

- Hiiliviljelyn onnistumista ei arvioida yksin maaperäanalyysien avulla, koska kaikkia juuria ei koskaan saada mitatuksi maata kaivamalla.

- Lähtökohtana on oltava yhteyttämistuotteisiin ja biomassan kasvuun sidotut hiilimäärän arviointimallit, jotka tulee ennen politiikkapäätöksiä pikaisesti kehittää digitalisaation mahdollisuuksilla.

LULUCF-toimeenpano

Anssi Kainulainen; +358 50 596 1541; anssi.kainulainen@mtk.fi

LULUCF (land use, land-use change ja forestry eli suomeksi maankäyttö, maankäytön muutos ja metsien käyttö) ja ESR (effort sharing regulation eli taakanjako/jäsenmaiden päästövähennysvelvoitteet 2030) säännökset julkaistiin 19.6.2018 EU:n virallisessa lehdessä.

Jäsenvaltiot laativat kevään aikana tekniset esityksensä komissiolle, miten ne toimeenpaneavat poliittisesti hyväksytyt säädökset. Käynnissä on kaksivuotinen arviointiprosessi, jossa asiantuntijoista koostuva porukka arvioi jäsenvaltioiden tekemiä esityksiä. Asiantuntijaryhmässä on vahva edustus ympäristöjärjestöistä valtioita vastaavalla äänioikeudella. Elinkeinoelämän edustajia ei arviointiryhmässä ole äänestys-oikeudella lainkaan.

MTK:n tavoitteet:

- Suomen esittämän hoidetun metsämaan vertailutason hyväksytään asiantuntijaryhmässä ilman kevyesti perusteltuja muutosesityksiä tai menneisyyden sääntelyyn perustuvia rajoitteita.

•YK:n ilmastokongressi COP25 ja Koronivia

Liisa Pietola; +358 50 4384014; liisa.pietola@mtk.fi

Anssi Kainulainen; +358 50 596 1541; anssi.kainulainen@mtk.fi

Pariisin ilmastopöytäkirja kirjoitettiin YK:n ilmastokokouksessa UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change) COP21:ssä (Conference of Parties) Pariisissa 2015. Keskeisenä lähtökohtana YK:n ilmastoneuvotteluille ovat: Pariisin sopimusta ei voida peruuttaa; kaikki sitoutuneet hillitsemään ilmastomuutosta, yhteinen tavoite alle 2 °C --> 1,5 °C; päästöt ja nielut tasapainossa vuosisadan jälkipuoliskolla; kaikille yhteiset toimeenpanosäännöt.

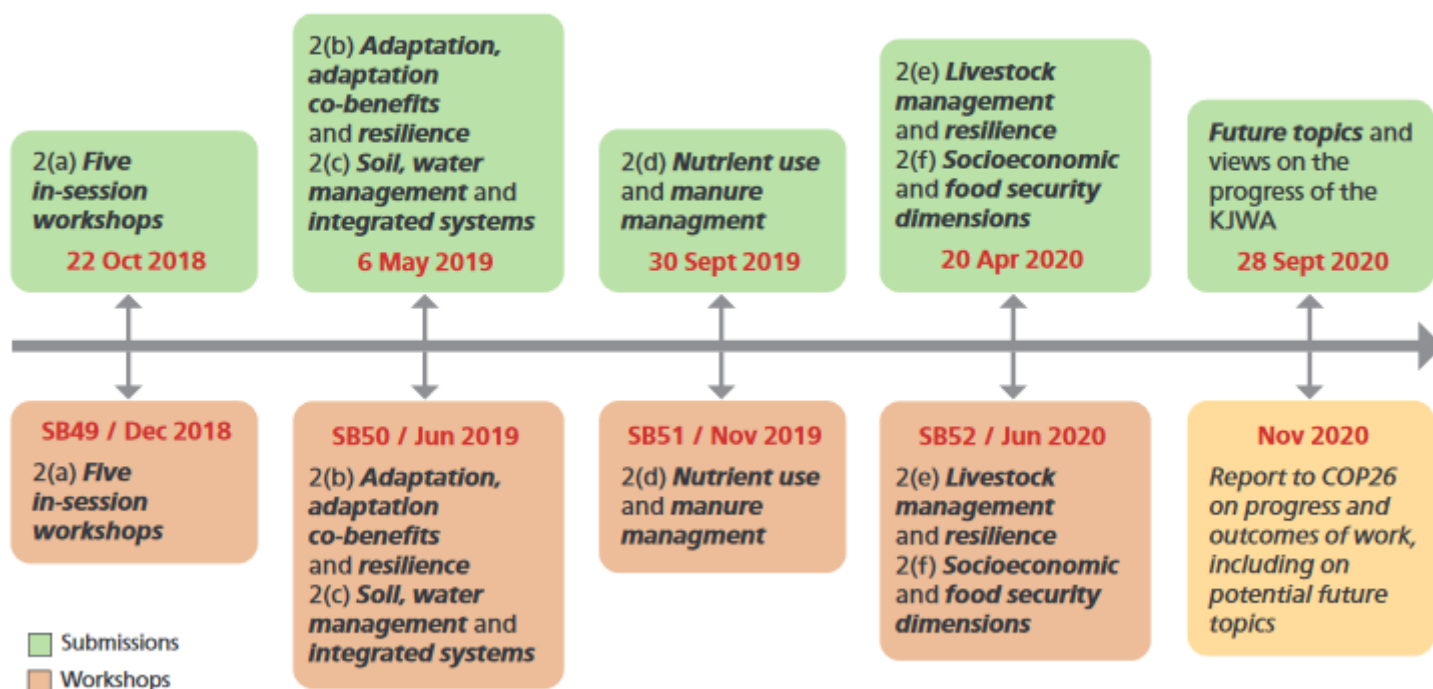
Neuvottelut sopimuksen toimeenpanosta 2020 ja sääntökirjasta käytiin joulukuussa 2018 Puolan Katowichessa COP24:ssä. Kokouksen jälkeen eräistä sopimuksen keskeisimmistä kohdista, kuten markkinamekanismien roolista, jäi jäljelle kaksi eri neuvottelutekstiä. Kesäkuussa ilmastoneuvotteluita jatkettiin Bonnissa. Neuvotteluissa edettiin siten, että jäljelle jäi vain yksi lukuisia variaatioita sisältävä neuvotteluteksti. MTK odottaa, että joulukuussa 2019 Chilen Santiagossa järjestettävä COP25 ilmastokokous saavuttaisi merkittävän läpimurron markkinamekanismien edistämiseksi ilmastotyössä. Markkinamekanismikeskustelua alustetaan myös syksyn valmistelukokouksissa.

Koronivia-prosessi

MTK on seurannut YK:n Koronivia joint work on agriculture (KJWA) -prosessia, joka on maatalouden osuus kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa. Näkökulmina esillä ovat erityisesti kestävyys (sustainability) ja sietokyky (resilienssi). KJWA-sisällöstä sovittiin Bonnin ilmastokokouksessa COP23:ssa marraskuussa 2017.

KJWA-toimeenpanossa käsitellään maaperän hiilen lisäämistä, ravinteiden ja lannan käyttöä kestävässä maataloustuotannossa ja kotieläintuotannon kehittämistä sekä ilmastomuutoksen sosioekonomisia vaikutuksia maataloussektorille. Sopimuksessa termit on muotoiltu seuraavasti:

Figure 1. Roadmap of the KJWA

Koronivia -prosessi rytmittyy oheisen tiekartan mukaisesti. Kokouksia järjestetään 6 kuukauden rytmissä. Edellinen järjestettiin Bonnissa kesäkuussa 2019. Koko prosessin on tarkoitus valmistua COP26 kokoukseen syksyllä 2020. Kokouksien ajankohdat ja teemat ovat seuraavat:

- Kesäkuu 2019: sopeutuminen ja sopeutumisen hyödyt sekä resilienssi. Maaperä, vesitalous sekä integroidut järjestelmät.
- Marraskuu 2019: ravinteiden käyttö ja lannan hyödyntäminen.
- Kesäkuu 2020: Karjatalous ja resilienssi. Sosioekonomiset ja ruokaturvallisuusnäkökulmat.
- Marraskuu 2020: Tuloksien raportointi COP26 kokouksessa ja jatkonäkökulmat.

MTK on Maailman viljelijäjärjestön (WFO, World Farmers Organization) jäsen ja WFO:lla on YK:n ilmastopimuksen (UNFCCC) tarkkailijan

asema, joten vaikutustyö tehdään WFO:n kautta. FAO ja Maailmanpankki ovat Koronivia-ohjelman tukijoita. Lisätietoa: FAO: Koronivia Joint work on Agriculture.

MTK:n tavoitteet

- EU:n politiikan tulee olla linjassa Koronivia-tiekartan kanssa. Ilmastotoimina on pidettävä Koronivia-ohjelman mukaisesti maan kasvukunnon ja vesitalouden hoitoa.
- MTK vaatii peltomaan hiilensidonnasta huomiointia maaperään ja kasvustoon ja tukee siten ns. Carbon Farming –aloitetta ja edesauttaa sen etenemistä WFO:ssa.
- Resurssitehokkuus maankäyttöä optimoimalla siten, että maataloustuotteet ja sadon tuotto (hiilen sidonta) huomioidaan samanaikaisesti päästöjen kanssa.

YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET (SDG:T) JA EU:N KESKUSTELUPAPERI

Liisa Pietola; +358 50 4384014; liisa.pietola@mtk.fi

Maaseudun elinkeinojen tarjoamat ratkaisut linkittyvät lähes kaikkiin kestävä kehityksen Agenda2030 tavoitteisiin: Nälän poistosta yleiseen hyvinvointiin (SDG-tavoitteet 2 ja 3), puhtaseen veteen ja energiaan (6, 7), kestäväan työhön, infraan ja tuotantoon (8, 9, 12), ilmastotekoihin (13), maanpäälliseen elämään (15) sekä myös merten suojeluun (14). Vuoden 2019 korkean tason poliittisen foorumin (HLPF, High Level Political Forum) YK:n erityiskohteena on SDG13 eli ilmastotoimet sekä erityisesti SDG4 eli koulutus, johon Suomen valtuuskunta keskittyi. Myös ihmisarvoinen työ ja talouskasvu (SDG8), eriarvoisuuden vähentäminen (SDG10) ja vuoden 2018 tapaan rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto (SDG16) sekä yhteistyö ja kumppanuus (SDG17) ovat tämänkin vuoden YK-arvioinnissa.

Komission suhde kestävä kehityksen tavoitteisiin julkaistiin 30.1.2019 otsikolla 'Kohti kestävä Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä' (linkki tiedotteeseen ja asiakirjoihin). Paperi työstettiin laajassa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa, mukaan lukien Copa-Cogeca. Valmisteluprosessi oli vaikea eikä maa- ja metsätalouden myönteisiä elementtejä ja kehittymistä saatu kirjatuksi riittävällä tasolla, mikä kirjattiin kokouspöytäkirjaan.

EU:n komission pohdinta-asiakirjan (Reflection paper) lopputulos oli kuitenkin suhteellisen tasapainoinen. Copa-Cogeca / MTK tallensi 21.2. komission konferenssia 'Sustainable Europe 2030. From Goals to Delivery' (8.4.2019) varten videoterveydyksen, jossa todetaan seuraavaa:

1) Kestävä kehitys on kehitys ihmisen ja luonnon, koko maapallon hyvinvointiin, jossa tasapainossa on taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöllinen ulottuvuus

2) EU:ssa suurin haaste on ymmärtää maa- ja metsätalouden ratkaiseva rooli lähes kaikkien kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa - vähintään 13 SDG:tä 17:sta, mikä CAP tiedonannossa hyvin todettiin.

3) Jotta voimme taata Euroopassa kestävä kehityksen, meidän täytyy varmistaa, että maa- ja metsätalous ovat eturintamassa varmistaakseen ruuantuotannon ja merkittävän ilmasto- ja ympäristötyön sekä edistääkseen maaseudun elinvoimaa ja työpaikkoja.

MTK:n tavoitteet

Seuraavien viestien jako:

- Maa- ja metsätalous on keskeisessä roolissa YK:n HLPF2018 tavoitteiden 6,7,12 ja 15 saavuttamiseksi. Suomalaisen kestävä tuotannon vahvuudet ja haasteet on kuvattu liitteissä 1-4.

- YK:n HLPF2019 ilmastotavoitteen SDG13 saavuttamiseksi maa- ja metsätaloudella on ratkaiseva rooli, ja se edellyttää, että tasapaino kasvihuonekaasupäästöjen ja sidonnan välillä saavutetaan.

- Kestävillä maa- ja metsätalousohjelmoilla voidaan tehostaa kasvillisuuden ja maaperän hiilensidontaa ja vähentää kasvihuonekaasupäästöjä.

- Käytännön ratkaisuja esitetään MTK:n ilmasto-ohjelmassa.

- Luonnonkatastrofit, jotka haastavat kestäviä ekosysteemeitä, vaikuttavat ensimmäiseksi maa- ja metsätaloustuottajiin. Yhteistyö yli sektoreiden on ainoa tie, jolla voimme hillitä ilmastomuutosta ja luonnon monimuotoisuuden katoa.

- MTK yhtyy yllä videoterveydyksen avainviesteihin 1-3

KESTÄVÄN RAHOITUKSEN SÄÄNNÖT

Juha Ruippo; +358 40 55 33 232; juha.ruippo@mtk.fi

Euroopassa on arvioitu tarvittavan vuosittain lähes 180 miljardin euron lisäinvestoinnit, jotta vaje EU:n ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä saataisiin kurottua umpeen. Lisärahoitusta voidaan saada mm. kohdentamalla olemassa olevien rahoituskanavia paremmin palvelemaan ilmasto- ja energiatavoitteita. Komission laatima kestävä rahoituksen paketti sisältää mm. asetusehdotuksen (taksonomia), mikä pyrkii yhtenäistämään kestävyysmäärittelyä finanssialalla. Esitys koskee tässä vaiheessa yksityistä sektoria, mutta esityksellä on epäsuorasti ja tulvaisuudessa myös suoraan vaikutusta julkisen rahan käyttöihin. Kriteerien määrittäjälle asetukset antaa suuren vallan ja on unohtamassa jäsenmaat ja itse toimijat kestävyysarvioinnissa.

Kestävän rahoituksen tiedonannon mukaan prosessin tavoite on:

- Vahvistetaan yhteinen kestävä rahoituksen kieli eli yhtenäinen EU:n luokitusjärjestelmä sen määrittelemiseksi, mikä on kestävää ja mikä ei, ja niiden alojen määrittämiseksi, joilla kestäville investoinneilla on eniten vaikutusta.
- Luodaan EU:n merkinnät ympäristömyönteisille rahoitustuotteille EU:n luokitusjärjestelmän perusteella, jotta sijoittajat voivat helposti tunnistaa ne investoinnit, jotka täyttävät ympäristömyönteisyyden tai vähähiilisyyskriteerit.
- Selvennetään omaisuudenhoitajien ja instituutioiden sijoittajien velvoitetta ottaa huomioon kestävyysnäkökohdat sijoituksissa ja tiukennetaan julkistamisvaatimuksia.
- Veloitetaan vakuutus- ja sijoituspalveluyritykset ottamaan neuvonnassa huomioon se, miten niiden asiakkaat suhtautuvat kestävyysnäkökohtiin.
- Sisällytetään kestävyys vakavaraisuusvaatimukseen: pankit ja vakuutusyritykset ovat tärkeä ulkoisen rahoituksen lähde Euroopan taloudelle.

Komissio tutkii, voitaisiinko pankkien pääoma-vaatimuksia mukauttaa kestävien investointien osalta (ns. vihreä tukikerroin), jos se on perusteltua riskinäkökulmasta tarkasteltuna. Samalla on kuitenkin turvattava rahoitusvakaus.

- Lisätään läpinäkyvyyttä yritysraportoinnissa, jotta ohjeita muiden kuin taloudellisten tietojen julkistamisesta tarkistetaan niin, että ohjeet myötäilevät paremmin finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän yhteyteen perustetun ilmaston liittyvien taloudellisten tietojen julkistamista käsittelevän työryhmän (TCFD) suosituksia.

Kestävyysmäärittely johtaa markkinoilla ei-kestäväksi tai vähemmän kestäviksi todettavien rahoituskohteiden vaikeuksiin rahoitusmarkkinoilla, kun määrittely pyrkii ohjaamaan rahoitusta kestäviksi todennettuihin kohteisiin. Määritelmien yhtenäistäminen on välttämätöntä, jotta ilmasto- tai ympäristöperustein kerätty rahoitus perustuu todellisiin ja tutkimuksin perusteltuihin EU-tason lainsäädäntöön nojaviin ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin.

Rahoitusmarkkinoilla on tarve eurooppalaisista tai mieluummin globaaleista kestävyyskriteereistä rahoitusmarkkinatuotteille. Tavoite on ymmärrettävä, mutta erityisesti toimittaessa luonnon kanssa erilaisten luontoympäristöjen luomia tarpeita ja vaatimuksia kestävyydelle ei voida hoitaa yhteisillä yleiseurooppalaisilla rahoitusalan vaatimuksilla.

Yksi haastavimmista asioista kestävä rahoituksen tavoitteiden toteuttamiseksi on kestävyys todentaminen. EU:ssa on käytössä maa- ja metsätaloudessa kaksi erilaista lähestymistä kestävyyskriteereihin. Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteissa on yhdistetty monta kestävyyskriteeriä tukijärjestelmien ehtoihin. Toisaalta metsäalalla ei ole yhteistä metsäpolitiikkaa, mutta pan-eurooppalaisen Forest Europe-prosessin kautta on luotu seurattavia kriteereitä ja kansalliset lainsäädän-

nöt toteuttavat jäsenmaatasolla kestävyystavoitteita mm. bioenergian kestävyysvaatimuksissa (REDII). Yhdistämällä näitä erilaisia tavoitteita voidaan luoda kustannustehokas kestävyiden ehtojen seuranta.

Käsittelytilanne EU:ssa

Euroopan komission maaliskuussa 2018 hyväksymässä kestävä rahoituksen toimintasuunnitelmassa on kolme päätavoitetta: suunnataan pääomavirtoja kohti kestäviä investointeja kestävä ja osallistavaan kasvuun, hallita ilmastomuutoksesta, ympäristön pilaantumisesta ja sosiaalisista ongelmista aiheutuvia taloudellisia riskejä sekä edistää rahoituksen ja taloudellisen toiminnan avoimuutta ja pitkäjänteisyyttä.

Parlamentti valmisteli omaa kantaansa keväällä ennen vaalitaukoa. Lausunnon perusteella parlamentti on valmis kolmikantaneuvotteluihin. Neuvoston valmistelussa viimeistellään Suomen puheenjohtajakaudella jäsenmaiden yhteistä mielipidettä kolmikantaneuvotteluihin. Suomi on aloittanut neuvoston työryhmien pyörittämisen ja pöydällä on ollut Suomen metsätalouden kannalta oleellisia muutoksia alkuperäiseen pohjaperiin.

Taksonomia-asetusehdotus delegoiduilla säädöksillä komissiolle kestävyyskriteerien ja indikaattorien laatimisen. Valmistelu on alkanut vuosi sitten TEG-asiantuntijaryhmässä, missä maa- ja metsätaloussektoreiden edustajat eivät ole olleet mukana. TEG-ryhmä on laatinut raportin kestävyyskriteerien mallista eri sektoreille. Vaikka mallinnos on laaja, esimerkiksi kotieläintaloudesta kestävyyskriteerien ehdotus kattaa maidon, naudanlihan ja lampaanlihan tuotantojen kriteeristön, mutta ei muita kotieläinsektoreita. Maataloudessa ehdotuksia on myös yksivuotisten ja monivuotisten kasvien viljelyyn. Metsän osalta on myös omat työryhmän ohjeet. Ohjeet eivät ole rakennettu yhteen olemassa olevan politiikkalinjausten kanssa ja mikäli ehdotettu kriteeristö sellaisenaan päätyisi delegoituun säädökseen, se aiheuttaisi ongelmia Suomen metsätaloudelle.

MTK:n tavoitteet

- MTK tukee komission perustavoitetta, jotta toimintamallien ja määrittelyjen taakse saadaan yhtenäisemmät pelisäännöt. Maa- ja metsätaloudessa on jo lähtökohtana kestävät toimintamallit ja nämä pitää ottaa huomioon.

- MTK:n tavoitteena on, että jäsenmaat ja luonnonvarojen kanssa toimivat sidosryhmät ovat mukaan kestävyyskriteereiden määrittämisessä ja indikaattoreiden sovittamisessa paikallisiin kriteereihin. Mittarivalinnalla (indikaattorit) vaikutetaan ratkaisevasti toiminnan arvioinnin loppupäätelmiin. Komission ehdotuksessa arvioinnin ja mittareiden tarkempi määrittäminen jätetään komission delegoitujen sääntöjen varaan ja neuvoston ja parlamentin rooli jää vähäiseksi prosessissa.

- Maataloustukijärjestelmissä täydentävät ehdot pitävät lähtökohtaisesti huolen tuotannon kestävydestä. Forest Europe -prosessissa on sovittu määritelmä kestäville metsänhoidolle, lisäksi kansalliset ja EU-lainsäädännöt (kuten juuri vuoteen 2030 asti päätetyt REDII:n riskiperusteinen malli ja LULUCF-asetus) linjaavat kestävyttä. Myös mm. EU:n biotalousstrategiaan sekä EU:n metsästrategiaan sisältyy kestävyystarkastelua.

- Komission ehdotus perustuu toiminnan ympäristökestävyyteen. Kestävässä kehityksessä on kolme ulottuvuutta: taloudellinen, ympäristöllinen ja sosiaalinen kestävyys. Komission esityksessä viitataan sosiaaliseen kestävyyteen mm. lapsityövoiman käytön ja ILO:n sopimusten noudattamisen näkökulmasta. Kun käytetään kestävyttä ohjaavana kriteerinä, on kaikki kolme kestävyden ulottuvuutta huomioitava mittareissa ja arvioinneissa.

- Yritysten investointien ja liikevaihdon kestävyden arviointi toimintakertomuksessa ja tilintarkastuksessa edellyttää, että on olemassa EU-lainsäädäntö, josta johdetaan toiminnan kestävyden kriteerit. Prosessissa ei voida luoda uusia EU-instituutioiden ulkopuolisia toimijoita määrittämään kestävyttä.

- Kestävyden todentamisen kustannukset ovat keskeinen järjestelmän toimivuuden mittari. Kestävä rahoituksen välineiden pitää olla käyttäjälle myös taloudellisesti kannustavia eli markkinoiden täytyy tuottaa käyttäjälle lisäarvoa ja/tai todentamisen lisäkustannusten tulee olla kohtuulliset suhteessa lisäarvoon.

- Ulkopuolisten tahojen määrittämien kriteerien ja EU-lainsäädännön vaatimusten vastaavuus pitää määrittää ekvivalenssilla, joka arvioi myönnettyjen sertifikaattien suhteen EU-lainsäädännön vaatimuksiin.

VESIPOLITIikka

Airi Kulmala; +358 400 755 454; airi.kulmala@mtk.fi

EU:n vesipolitiikan puitteiden direktiivin (VPD, 2000/60/EY) tavoitteena on vesien hyvän ekologisen ja kemiallisen tilan saavuttaminen vuoteen 2015 mennessä. Vesien tilan parantamiseksi on haettu jatkoaikoja aina v. 2027 asti, mutta tavoitetta ei tulla saavuttamaan kaikilta osin määrääjässä. EU:n meristrategiadirektiivissä (MSD, 2008/56/EY) vahvistetaan puitteet ja yhteiset tavoitteet meriympäristön suojelemiseksi ja säilyttämiseksi viimeistään vuonna 2020. MSD koskee Suomen osalta Itämeriä.

Vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma v. 2016 - 2021 hyväksyttiin valtioneuvostossa 3.12.2015. Vesienhoidon suunnitelmat tarkistetaan kuuden vuoden välein. Vesienhoitosuunnitelmien päivittämisen ensimmäinen kuuleminen käytiin vuonna 2018 ja palautteet on julkaistu ympäristöhallinnon internetsivuilla. Seuraava kuuleminen alkaa v. 2020. Pintavesien ekologisen ja kemiallisen tilan luokittelu sekä pohjavesien riskinarviointi ja kemiallisen ja määrällisen tilan luokittelu on päivitetty kevään ja kesän 2019 aikana.

Myös merenhoitosuunnitelman kolme eri osaa tarkistetaan kerran kuudessa vuodessa. Merenhoidon ensimmäisen osan kuuleminen päättyi alkuvuonna 2018. Itämeren tilasta on valmistunut tietopaketti Suomen meriympäristön tila 2018. Raportissa on arvioitu mm. meriympäristön tila vuosina 2011 - 2016.

“Uusien vesienhoidon toimenpideohjelmien laatiminen kaudelle 2022 - 2027 on aloitettu toimenpiteiden suunnitteluohjeistuksen päivityksellä, joka valmistuu syksyllä 2019”

Uusien vesienhoidon toimenpideohjelmien laatiminen kaudelle 2022 - 2027 on aloitettu toimenpiteiden suunnitteluohjeistuksen päivityksellä, joka valmistuu syksyllä 2019. Myös merenhoidon toimenpideohjelmatyöryhmä aloittaa työnsä alkusyksystä. Työryhmä laatii merenhoidon toimenpideohjelman, joka koostuu valtakunnallisista toimenpiteistä ja merenhoidon alueellisista toimenpiteistä. Lisäksi merenhoidon seurantaohjelman päivitys (2020 - 2026) on käynnissä.

Jäsenmaiden ohjelmat eroavat mm. esitettyjen toimenpiteiden laajuudessa ja sitovuudessa. Myös veden laadun seurannassa ja kuormituksen arvioinnissa on maiden välisiä eroja. Erot heijastuvat edelleen maa- ja metsätalousyrittäjien toimintaedellytyksiin yhteisillä markkinoilla.

EU seuraa vesienhoidon tavoitteiden toteutumista ja niiden huomioon ottamista kansallisessa päätöksenteossa. Komissio julkaisi helmikuussa toisen vesienhoitokauden (2016-2021) vesienhoitosuunnitelmia koskevan palautteen. Suomea koskevassa palautteessa nostettiin esille mm. lainsäädännön kehittäminen.

EU-tuomioistuin on linjannut ns. Weser-tuomiossa, että vesienhoidon ympäristötavoitteet ovat oikeudellisesti sitovia. Suomessa tavoitteet eivät kuitenkaan ole suoraan esim. viljelijöitä tai muita toimijoita sitovia. Asiaa on selvitetty, mutta toistaiseksi ei ole annettu uutta lainsäädäntöä tai ohjeistusta. Kesällä 2019 lausunnolla oli kahden asiaan liittyvän hankkeen loppuraportit. Toisen mukaan Suomessa on syytä harkita lainsäädännön muuttamista, jotta Suomi noudattaisi EU:n tuomioistuimen tiukentuneita linjauksia vesienhoidon ympäristötavoitteista. Vesien tilatavoitteet ja niistä poikkeaminen tulisi nostaa ympäristönsuojelulain ja vesilain lupajärjestelmissä nykyistä keskeisempään rooliin. Toisessa todetaan, että Suomen lainsäädäntöä on syytä tarkistaa, jotta vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisia lupia voidaan muuttaa EU:n vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi, sillä tällä hetkellä ympäristötavoitteita ei mainita lainsäädännössä lupien muuttamisen perusteena.

Käsittelytilanne EU:ssa

Vesien- ja merenhoidon tavoitteet ovat esillä EU:n maatalouspolitiikan uudistuksessa. Esimerkiksi VPD:stä on ehdotettu osia lakisääteisten hoitovaatimusten luetteloon. Koska eri maat toimeenpanevat direktiivejä hyvin eri tavoin, soveltuvat ne huonosti esimerkiksi osaksi ehdollisuuden vaatimuksia.

Suomessa maatalouden vesienhoidon toimenpiteet ovat pitkälti samat kuin nykyisessä ympäristökorvausohjelmassa, jolloin vesienhoidon kustannuksia on saatu katettua tätä kautta. Jos toimet ovat pakollisia, niistä ei voida maksaa korvausta esim. ympäristökorvausjärjestelmän kautta.

Komissiolla on käynnissä arviointi (Fitness Check), soveltuvatko vesipuite- ja tulvadirektiivi tarkoituksiinsa vai tarvitaanko niihin muutoksia. Arviointituloksia on odotettavissa loppuvuonna 2019.

MTK:n tavoitteet

- Vesien- ja merenhoitosuunnitelmien toimenpiteet eivät saa muuttua Suomessa suoraan maa- ja metsätalousyrittäjiä sitoviksi. Viljelijät ja metsänomistajat tarvitsevat korvauksen vesien- ja merenhoidon toimenpiteistä aiheutuvista kustannuksista ja tulonmenetyksistä.
- Mahdolliset lainsäädäntömuutokset eivät saa oleellisesti vaikeuttaa maa- ja metsätalouden harjoittamista.
- Vesien- ja merenhoitosuunnitelmien valmisteluun liittyy laaja kansalaisten osallistaminen. Käytännössä tämä on vaikeaa, koska aineistot ovat laajoja ja perehtyminen vaatii runsaasti aikaa. Mahdollisten direktiivipäivitysten ja EU-tason ohjeiden tulee mahdollistaa uusien ohjelmien valmistelun yksinkertaistaminen ja näin turvata eri osapuolten näkemysten huomioon ottamisen.
- VPD:n arviointi (Fitness check) ei saa johtaa vesien ja merenhoidon toimenpiteiden kohtuutomiin kiristykseen, vaan päinvastoin arvioinnin tulee johtaa sujuvampaan ja yksinkertaisempaan toimintatapaan ja sen tulee ottaa huomioon maa- ja metsätalousyrittäjien kannattavan toiminnan edellytykset.

LUONNONSUOJELU- JA RIISTAPOLITIikka

Anna-Rosa Asikainen; +358 40 920 9858; anna-rosa.asikainen@mtk.fi
Timo Leskinen; +358 400 754 235; timo.leskinen@mtk.fi

Käsittelytilanne EU:ssa luonnonsuojelu- politiikan osalta

Luonto- ja lintudirektiivi ovat Euroopan unionin tärkeimmät luonnonsuojelusäädökset. EU:n komission suorittamassa, vuoden 2016 lopulla valmistuneessa lintu- ja luontodirektiivien toivuutta selvittäneessä tarkastelussa ("Fitness Check") havaittiin, että direktiivit vastaavat tar-koitustaan, mutta niiden toimeenpanoa on vaikut-tavuuden ja tehokkuuden osalta parannettava. Tehokkaampaa toimeenpanoa varten komissio julkaisi keväällä 2017 toimintaohjelman ("Action Plan"), joka pyrkii tarttumaan toimivuustarkaste-lussa havaittuihin puutteisiin. Toimenpiteisiin sisältyy mm. luonto- ja lintudirektiiviä koskevien ei-sitovien tulkintaohjeistuksien päivittämistä.

EU on hyväksynyt vuoteen 2020 ulottuvan strategian luonnon monimuotoisuuden tilan suojelemiseksi ja parantamiseksi. Strategi-assa on määritelty kuusi tavoitetta, jotka kat-tavat tärkeimmät luonnon monimuotoisuuden häviämiseen vaikuttavat tekijät. Tavoitteisiin kuuluvat mm. luonto- ja lintudirektiivin tehokas täytäntöönpano, ekosysteemipalveluiden tur-vaaminen sekä kestävä maa- ja metsätalous. Strategiaa toteutetaan eri tasoilla aina Euroopan komissiosta jäsenvaltioiden kautta sidosryhmiin. Nykyisen biodiversiteettistrategian loppuarviointi, joka yhdessä uuden globaalin biodiversiteettis-trategian kanssa viitoittaa tietä uudelle EU-strate-gialle, suoritetaan vuoden 2020 loppuun men-nessä. Loppuarvioinnin tekemiseksi järjestetään konsultaatioita, kyselyitä ja konferensseja sekä teetetään erillinen arviointiselvitys. Loppuarvioin-nin tulosten ohella vuoden 2020 lopulla julkaist-aan myös ekosysteemipalveluihin keskittyvä raportti sekä EU:n luonnon tilaa kuvaava raportti.

Käsittelytilanne EU:ssa riistapolitiikan osalta

Viimeisimmän Suomen lajien uhanalaisuusrapor-tin (2019) mukaan susi on erittäin uhanalainen laji. EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen kuulu-vana susi on yhteisön tärkeänä pitämä, tiukasti suojeltu laji. Tiukka suojelu merkitsee sitä, että mm. suden tahallinen tappaminen, pyydystämin-en ja häiritseminen erityisesti pesinnän aikana sekä suden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Kiel-loista voi hakea lupaa poiketa luontodirektiivissä määritellyillä perusteilla.

Suomessa toteutettiin aiemmin suden kannan-hoidollista metsästystä kannanhoitosuunnitel-maan perustuen. Metsästys on välttämätöntä suden ihmisarkuuden ylläpitämisessä ja vahinko-jen vähentämisessä. Komissio seuraa tarkasti tilannetta, ja paineet ovat huomattavia. Luon-nonvarakeskuksen kanta-arvion mukaan Suomen susikanta oli maaliskuussa 2019 185-205 yksilöä ja kannan kasvua vuoden takaiseen oli 10 %. Kun Venäjän kanssa yhteiset susireviirit huomi-oidaan (50 %:n painolla), susikanta oli yhteensä 200-220 yksilöä. Kannansäätely vahinkope-rusteisten poikkeamislupien kautta on jäänyt marginaaliseksi. Tämä on johtamassa konfliktien kärjistymiseen ja susikannan kasvuun, mutta tois-aalta myös laittoman tappamisen kasvuun. Sudet aiheuttavat vuosittain porovahinkojen lisäksi koirille ja kotieläimille yli 100 vahinkotapausta. Vuonna 2018 vahinkoja korvattiin yhteensä lähes miljoona euroa.

Karhu ja ilves kuuluvat luontodirektiivin IV-liitteeseen eli ne ovat tiukasti suojeltuja lajeja. Luon-nonvarakeskus arvioi keväällä 2019 Suomen karhukannaksi 2020-2130 yksilöä. Kanta oli

noin 4 %:n laskussa. Reilussa kymmenessä vuodessa Suomen karhukanta on kaksinkertaistunut. Karhukanta on niin vahva, että sitä on pitänyt säädellä luontodirektiivin sallimalla ns. kannanhoidollisella metsästyksellä. Karhukannan pitäminen nykytasolla edellyttää, että vuosittain karhujen kokonaismäärästä kaadetaan noin 14 % eli määrällisesti noin 250 karhua. Suurimmat karhujen aiheuttamat vahingot kohdistuvat porotalouden ohella mehiläistalouteen. Edes sähköaidoilla toteutettu mehiläispesien suojaus ei anna kattavaa suojaa. Luvat vahinkoja aiheuttavien yksilöiden poistamiseen tulisi saada selvästi nykyistä nopeammin ja helpommin. Suomen ilveskanta keväällä 2018 ennen lisääntymiskautta oli 1865-1990 yksilöä. Myös ilvesten määrä on kasvanut merkittävästi kuluneen kymmenen vuoden aikana ja kannanhallinta on edellyttänyt 300-400 ilveksen metsästystä vuosittain.

Vuoden 2018 lopulla komissio on kyseenalaistanut karhun ja ilveksen kannanhoidollisen metsästyksen esittäen, että ainoastaan vahinkoperusteiset poikkeusluvut olisivat sallittuja. Komission esitys romuttaisi kaikkien suurpetojen kannansäätelyn mahdollisuudet ja Suomen karhu- ja ilveskannat kasvaisivat hyvin lyhyessä ajassa kestäättömän suuriksi.

MTK:n tavoitteet

- Luonto- ja lintudirektiivejä koskevan toimintaohjelman toteuttamisessa sekä muissa menettelyissä on korostettava maanomistajien ja viljelijöiden roolia yhteistyökumppaneina. Menettelyjen on oltava aidosti vuorovaikutteisia, läpinäkyviä ja perusteltuja.
- EU:n nykyisen biodiversiteettistrategian loppuarvioinnissa on huomioitava, että maa- ja metsätaloudessa luonnon monimuotoisuuden hyväksi tehty työ saattaa näkyä konkreettisina vaikutuksina vasta vuosien kuluttua. Arviointia tehtäessä on huolehdittava siitä, että käytetty tieto on luotettavaa ja että päätelmät tehdään objektiivisin perustein.
- EU:n uuden biodiversiteettistrategian valmistelussa on huomioitava maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaaminen sekä kestävyiden eri osa-alueiden (ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen) keskinäinen tasapaino. Strategian on oltava selkeä ja realistinen.

- Luonto- ja lintudirektiivien säännöksiä on tulkittava siten, että ne eivät perusteettomasti vaikeuta tai estä maaseudun elinkeinojen harjoittamista. Tulkintatilanteissa tarvitaan joustavuutta, jotta lajien suojelutarvetta voidaan arvioida esimerkiksi uhanalaisuusarviontien tulosten perusteella. Eri EU-maiden viranomaisten poikkeamisperustetulkintojen on oltava yhdenmukaisia.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden

- suojelun ja siitä johtuvien käytönrajoitusten tulee perustua vallitsevaan lainsäädäntöön sekä asianmukaisiin luonnontieteellisiin tietoihin. Maa- ja metsätalouden sekä maaseudun muiden elinkeinojen toimintaedellytykset on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä Natura 2000 -verkon alueilla ja niiden läheisyydessä.

- EU-tasolla olisi tarpeen pyrkiä organisoimaan maataloudelle merkittäviä vahinkoja aiheuttavien ongelmalintujen (erit. valkopesikihanhi) kantojen hallintaan liittyvää toimintaa, joka on tuloksekasta. Laajemman tason ratkaisujen ohella paikallisesti direktiivien tulkinnan joustavuudella etenkin poikkeamislupien osalta on keskeinen merkitys vahinkojen ennaltaehkäisyssä ja hallinnassa.

- Karhun ja ilveksen kannanhoidollinen metsästys nykymuotoisena tulee ehdottomasti sallia. Karhun uhanalaisuusluokitusta (vaarantunut) on tarkistettava sekä vahinkoa aiheuttavien yksilöiden poistamista ja poikkeamislupien saantia on helpotettava.

- Suden kannanhoidollinen metsästys tulee ottaa takaisin keinovalikoimaan. Vahinkoperusteisten poikkeamislupien myöntämisen kynnystä tulee alentaa, jotta susien poistaminen kiintiöiden puitteissa on mahdollista ja jotta susikannan kasvua voidaan hillitä sosiaalisen kestävyuden turvaamiseksi. Susi tulisi siirtää luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V.

EKOSYSTEEMIPALVELUT

Lea Jylhä; +358 40 848 8081; lea.jylha@mtk.fi

Anna-Rosa Asikainen; +358 40 920 9858; anna-rosa.asikainen@mtk.fi

Ekosysteempipalveluilla tarkoitetaan luonnon tarjoamia aineellisia ja aineettomia palveluita ja tuotteita, jotka ovat olennaisia edellytyksiä ihmisten ja yhteiskuntien hyvinvoinnille. Ekosysteempipalveluiden perustana on luonnon monimuotoisuus ja sen ylläpitämät toiminnot.

Ekosysteempipalvelut voidaan jakaa neljään pääluokkaan:

- tuotantopalvelut (esim. ruoka, puu, keräilytuotteet ja lääkeaineet)
- säätelypalvelut (esim. pölytys, ilman ja veden puhdistus, eroosion torjunta, ilmastomuutoksen torjunta hiilidioksidin sidonnalla)
- ylläpitopalvelut (esim. yhteyttäminen, aineiden kierto, maaperän rapautuminen ja rakenne)
- kulttuuripalvelut (esim. virkistyskäyttö ja maiseimat)

Ekosysteempipalveluiden arvottamisella pyritään varmistamaan, että kaikki palveluiden tuottamat hyödyt ja niihin kohdistuvat haitat kyetään ottamaan huomioon päätöksenteossa. Useille tuotantopalveluille on olemassa vakiintuneet markkinat, mutta säätely- ja ylläpitopalveluiden sekä kulttuuripalveluiden markkinat ovat vasta kehittymässä. Mikäli maanomistajat saavat kannustimia ekosysteempipalveluiden aktiiviseen edistämiseen, ekosysteempipalvelut voivat olla uudenlaisen liiketoiminnan perusta ja monipuolisen hyvinvoinnin lähde.

Käsittelytilanne EU:ssa

EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden häviämisen ja ekosysteempipalveluiden heikkeneminen vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteen tueksi EU on asettanut jäsenvaltioiden tehtäväksi ekosysteemien tilan ja niiden tarjoamien palveluiden arvioimisen. Ekosysteempipalveluiden kartoitusta tehdään jäsenvaltioiden, komission ja EEA:n yhteistyössä (Mapping and Assessment of Eco-

systems and their Services, MAES). Kartoituksen tuloksena vuoden 2020 lopulla julkaistaan ekosysteemien tilaa kuvaava arviointiraportti, jota hyödynnetään EU:n uuden biodiversiteettistrategian laatimisessa. Joulukuussa 2019 järjestetään myös MAES-seminaari.

Ekosysteempipalvelut ovat osa biodiversiteettistrategian toimeenpanoa ja esillä monissa tutkimushankkeissa (esim. PEGASUS ja SINCERE). Strategiassa kannustetaan edistämään innovatiivisten rahoitusmekanismien sekä markkinaperusteisten välineiden kehittämistä ja käyttöä. Ekosysteempipalveluiden turvaaminen on vahvasti mukana ja pohjana myös vihreää infrastruktuuria koskevassa keskustelussa.

MTK:n tavoitteet

- Alkutuottajien - maanviljelijöiden ja metsänomistajien - panos ekosysteempipalveluiden tuotannossa tulee saada näkyväksi. Tavoitteena on lisätä tietoa viljelijöiden ja puuntuottajien keskeisestä roolista ekosysteempipalveluiden vaalijoina ja edesauttajina.
- Tuottavan maan sekä maa- ja metsätalouden harjoittajien myönteinen vaikutus ekosysteempipalveluiden verkostossa olisi kyettävä arvottamaan siten, että yhteiskunta olisi valmis tunnustamaan ja tarvittaessa tukemaan ekosysteempipalveluihin liittyviä toimenpiteitä muidenkin kuin tuotantopalveluiden osalta.
- Ekosysteempipalveluiden tuotteistamiseen tulee panostaa ja lisäksi tulee luoda uusia markkinoihin perustuvia rahoitusmalleja ekosysteempipalveluille.
- Monimuotoisuuden ja ekosysteempipalveluiden turvaamisessa tulee rajoituksista ja pelkkään suojeluun turvautumisesta siirtyä kannusteperusteisuuteen. Monimuotoisuudelle ja ekosysteempipalveluille on mahdollista luoda markkinoita, esimerkkejä tästä löytyy mm. hiilinielujen kaupasta sekä vesivarojen turvaamisesta.

Kuluttajat maailmalla haluavat puhdasta, terveellistä, turvallista, eettisesti tuotettua ja antibioottivapaata ruokaa

EU ON AKTIIVINEN KAUPPA-POLITIIKAN TOIMIJA

Juha Ruippo; +358 40 55 33 232; juha.ruippo@mtk.fi

USA, Kiina ja EU muodostavat kauppapolitiikan ydinkolmikon, joiden toimia seurataan tarkkaan ja jotka ovat myös itse keskeisesti osallisina kauppapoliittisissa neuvotteluissa. Päälimmäisenä kriisipesäkkeenä on Kiinan ja USA:n suhde. USA:n keskeinen huoli on ollut kauppataaseen epätasapaino, jota presidentti Trump on lähtenyt korjaamaan kriisiyttämällä eri neuvotteluprosesseja. Sanktiotullien ja vastatoimien sarjassa ollaan ajautettu tilanteeseen, jossa Kiina ei voi enää vastata määrällisesti USA:n sanktioihin. Viimeisimpiä vastatoimiuhkauksia on koko Kiinan maataloustuonnin lopettaminen USA:sta. Trump on syyttänyt Kiinaa myös valuuttakurssin manipuloinnista (devalvoinnista). Tilanne voi olla myös markkinoiden reagointia Kiinan talouden heikkenemiseen, jossa pitkään jatkunut 10 %:n kasvu on taakse jäänyttä elämää.

Kauppapolitiikka on talousuutisten keskiössä, kun kauppapolitiikan keinoja käytetään yhä voimakkaammin kansallisten etujen puolustamiseen. Johtajien puheenvuorot ovat saaneet aina vain populistisempia ja protektionistisempia piirteitä. USA:n kansallisen turvallisuuden nimissä esittämät teräksen 25 %:n ja alumiinin 10 %:n tuontitullien korotukset käynnistivät laajan bilateraalkeskustelujen sarjan. Kiina on reagoinut USA:n vaatimuksiin vastatoimilla, kun muut diplomaattisemmat kauppakumppanit ovat pyrkineet neuvotteluihin. Painostuksen kohteena on ollut niin EU kuin Meksiko ja Kanadakin (NAFTA:n tilalle USMCA).

Monenkeskinen kauppapolitiikka WTO:ssa

Balin ministerikokous 2013 käynnisti WTO-neuvottelut pitkän hiljaiselon jälkeen. Nairobin ministerikokoukseen 2015 lähdettiin ilman ennalta sovittua suunnitelmaa. Isot kauppamaat kuitenkin osoittivat haluavansa tehdä sopimuksia. Lukossa olleeseen maatalouden vientikilpailuun löydettiin ratkaisu, jossa vientituesta luovutaan ja samalla muistakin vientikilpailukeinoja karsitaan. Jatkovalmistelu Buenos Airesin ministerikokoukseen 2017 epäonnistui ja kokouksessa argentiinalaisten isäntien hyvästä yrityksestä huolimatta tulokset jäivät minimaalisiksi. Seuraava ministerikokous on 2020 Nursultanissa (Astana).

Nairobin kokouksessa vientikilpailun lisäksi sovittiin ruokaturvallisuusjärjestelmän määrittämisestä Intian toiveiden mukaisesti. Lisäksi sovittiin kehitysmaiden erityisturvamenettelyistä sekä vähiten kehittyneiden maiden (LDC) kohtelusta. Valmistelu ei ole kuitenkaan edennyt.

Yksi kiistakohde on kauppapolitiikan riitojen ratkaisu, mikä on edelleen tärkeää WTO:n toimintaa. Riitoja syntyy tulkinnoista ja jossain ne pitää pystyä avoimesti ratkomaan. USA on aktiivisesti käyttänyt riitojen ratkaisumenettelyä ja saanut itselleen myönteisiä päätöksiä läpi. USA on kuitenkin kritisoinut käsittelyn hitautta ja ratkaisujen USA-vastaisuutta. Samalla USA on estänyt mm. uusien tuomareiden nimittämisen riitojenratkaisuelimeen. Riitojen ratkaisusta Suomen kannalta merkittäviä viime aikaisia päätöksissä ovat Venäjää koskien paperituotteiden korotettujen tullen leikkaaminen ja afrikkalaista sikaruton (ASF) rajoitukset. Joulukuussa WTO-paneeli on menettämässä kaksi tuomariaan, mikä lamauttaisi koko järjestelmän. Ratkaisu kiistaan pitää saada aikaan nyt Suomen puheenjohtajuuskaudella.

Käsittelytilanne EU:ssa

Kauppapolitiikassa komissio edustaa jäsenmaita neuvottelupöydissä. Neuvottelumandaatin käsittelyssä parlamentti ja neuvosto määrittävät reunaehdot komissiolle. Komissio on ollut aktiivinen ja teki mm. Brasilian kanssa yhteistyötä Buenos Airesin WTO-ministerikokouksen maatalouden sisäisten tukien keskusteluissa. Valitettavasti Buenos Airesin kokous epäonnistui ja katseet on käännetty Nursultanan (Astanan) kokoukseen 2020.

Keskeinen kysymys on edelleen siirtyminen vanhasta Dohan kierroksen (DDA) agendasta ajankohtaisiin kysymyksiin. G20-maiden kokouksessa monet keskeisen jäsenmaat korostivat WTO:n ja erityisesti maatalousneuvottelujen edistymisen tärkeyttä. Kuitenkin Geneven valmistelussa edistysaskeleet ovat olleet pieniä.

Elintarvikkeiden osalta monet asiat kytkeytyvät terveys- ja kasvinsuojelutoimista tehdyn sopimuksen (SPS-sopimus) kysymyksiin. Erityinen huomio on kiinnittymässä mikrobilääkeresistenssiin ja mm. eläinten hyvinvointiin. Myös ilmastosopimuksen kytkeytymistä kauppaneuvotteluihin on kaivattu vapautuvan kaupan ehdoksi.

Tuleva kauppasuhte Britannian kanssa heijastuu myös WTO-tasolle. Tuontikiintiöt pitää ajantasaistaa brittien eron jälkeiseen aikaan. Käsittely on meneillään WTO-maiden kanssa. Tuontikiintiöiden rinnalla myös vientikiintiöistä herää keskustelu.

MTK:n tavoitteet

- Monenkeskinen kauppajärjestelmä on kaikkien etu. Suomi hyöttyy avoimesta kaupankäynnistä.
- Kaupan vapautuessa on eurooppalaisen tuotannon kilpailukyvyistä huolehdittava. EU/kansallisella -tasolla asetetut laatustandardit sisämarkkinoiden vapaasti liikkuville tuotteille on oltava lähtökohtana tuonnin vapauttamisessakin.
- Kahdenvälisissä neuvotteluissa kuluttajien huolet elintarviketurvallisuuksessa ovat tärkeitä, mutta niitä on pystyttävä nostamaan myös monenkeskisiin kauppaneuvotteluihin.
- EU:ssa elintarvikelaatu ymmärretään monesti maantieteellisenä suojamerkintänä (GI), vaikka laatu on laajasti SPS-kysymys. Mikrobilääkeresistenssi on entistä tärkeämpi tuotteiden laatuasia kauppaneuvotteluissa eikä eläinten hyvinvointivaatimuksiakaan voida ohittaa.

- Tullivapaat ja alennetut tullikiintiöt ovat tärkeitä rajoitteita markkinavaikutusten kannalta. Kiintiöiden hallintajärjestelmän toiminta pitää olla ennakoiva eikä 'first come first served' –menettely ole mahdollinen.

- Brittien mahdollisen eron seurauksena käsittelyyn nousevat voimassa olevien kiintiöiden jako, jossa myös meille on tärkeää säilyttää EU:n vientimahdollisuudet samalla kun minimoidaan paineet tuontikiintiöiden (EU27+UK) kasvattamiseen.

- Poliittiset päätökset kauppasopimuksista edellyttävät järjestelmän uskottavuuden takia niiden täysimääräistä toimeenpanoa ja yritysneuvontaa sopimusten hyödyntämisestä.

Bilateraalit eli kahdenvälisen neuvottelut täydentävät WTO-sopimuksen luomaa toimintaympäristöä

Monenkeskisten neuvottelujen rinnalla on koko ajan käyty kahdenvälisiä ja alueellisia neuvotteluja. Kahdenväliset sopimukset tähtäävät yleensä monenkeskistä neuvottelua huomattavasti syvempiin ratkaisuihin, joita ei voida saavuttaa laajoissa monenkeskisissä neuvotteluissa. Venäjän vientikielto 2014 viimeistään herätti elintarviketiennin toimijat hakemaan vaihtoehtoja kaupankäynnille. Bilateraalineuvottelujen painoarvoa nostaa USA:n presidentin Trumpin toiminta, samoin kuin brexit-neuvottelut.

Kauppaneuvotteluissa on aina voittajia ja häviäjiä. Sektorien väliset erot voivat olla suuria, ja maatalouden sisälläkin joku tuote voi voittaa ja toinen kärsiä merkittäviä tappioita. Hyvään neuvotteluvalmisteluun kuuluu suojaverkkojen rakentaminen mahdollistamaan toiminnan jatkumisen uudessa kilpailutilanteessa. EU-maataloudelle esitetyt EU:n budjettileikkaukset ja kriisivälineiden puute ovat merkittäviä riskitekijöitä.

Käsittelytilanne EU:ssa

Presidentti Trumpin esitykset teräksen ja alumiinin tullien nostosta kansallisen turvallisuuden nimissä saivat liikkeelle uuden aktiivisen kauden EU:n ja USA:n välisissä kauppakeskusteluissa. Tilanteen rauhoittamiseksi presidentti Trump ja komission puheenjohtaja Juncker yhteisessä julkilausumassaan kesällä 2018 kertoivat soijan ja nesteytetyn maakaasun tuonnin kasvatamisesta EU:hun. Käytännössä soijan tuonti on

kasvanut Kiinan vastatoimien takia, kun USA:n soijan hintaa on tippunut maailmanmarkkinoilla. EU ja USA ovat lupautuneet jatkamaan kauppakeskusteluja, mutta komission mukaan keskusteluissa ei ole maataloustuotteiden tuonnin avaaminen. USA:n neuvottelumandaatti EU-USA-neuvotteluihin valmistui tammikuussa 2019. USA:n tavoitteena on maataloustuotteiden tuonnin esteiden poistaminen EU-USA-kaupassa.

Kanadan kanssa pitkäksi venähtänyt sopimuksen (CETA) hyväksyminen on nyt siirtynyt toimeenpanovaiheeseen. EU:ssa sen hyväksymisprosessia hidasti sopimuksen luokittelu sekasopimukseksi, jossa osa sopimuksen asioista tarvitsee kansallisen hyväksynnän. CETA:n rinnalla EU sai valmiiksi kauppasopimuksen Japanin kanssa. Japanin sopimuksessa korostuu erityisesti pk-yritysten neuvonnan tarve, jotta sopimuksen luomat mahdollisuudet pystyttäisiin hyödyntämään.

Elintarviketuotannon kannalta EU-USA-neuvottelut kuten myös Mercosur-neuvottelut ovat olleet vaikeita. Iso osa tuontisuojusta rakentuu erilaisista terveys- ja kasvinsuojelutoimista tehdyn sopimuksen (SPS-sopimus) säädöksistä, joita voidaan pitää osittain myös kaupankäynnin teknisinä esteinä. Herkkien tuotteiden tuontitulleilla ja -kiintiöillä on suuri merkitys EU:lle. Parlamentin teettämän tutkimuksen mukaan SPS-kysymykset vastaavat USA:n osalta 80 % tuontisuojusta. EU:lle on tärkeää niin eurooppalainen elintarviketurvallisuusmalli kuin maatietauliset alkuperämerkinnät.

EU ja USA sopivat uusia toimia hormonivapaan naudanlihan tuontikiintiön kohdentamiseksi paremmin USA:lle (35/45 000 tonnia). WTO-paneelin päätöksen mukaisesti USA:lle muodostettiin ns. Hilton beef -kiintiö. Suurimmat kiintiön käyttäjät ovat Uruguay ja Australia. Neuvottelutulos allekirjoitettiin elokuussa ja syyskaudella parlamentti keskustelee asiasta WTO käsittelyn yhteydessä.

Mercosur-sopimusneuvotteluista saatiin heinäkuussa 2019 neuvottelutulos. Maatalouden näkökulmasta neuvottelutulos on vaikea. Mercosur-maat ovat erittäin suuria ja kilpailukykyisiä maataloustuotteiden tuottajia, joiden kanssa oli vaikeaa löytää tasapainoinen Euroopan maatalouden kannalta. Kestävä kehitys on saanut uutta sisältöä sopimuspapereihin, mutta edelleen tasapainoinen kestävä kehityksen kolmen pilarin huomioiminen on vaikeaa. Mercosur-maiden ilmastositoumukset eivät tunnu rajoittavan kotieläintuotannon kasvua. Elintarviketurvallisuus on ollut Mercosur-neuvotteluissa tärkeä

asiakokonaisuus, mutta monet asiat ovat edelleen ratkaisematta. Brasilian ruokaskandaalit ja korruptiosyytökset eivät ole helpottaneet keskusteluja. Neuvottelutulos tuo EU:n sisämarkkinoille elintarvikkeita, joiden tuotantovaatimukset ovat hyvin erilaiset (jäljitettävyyden, lääkeaineiden ja hormonien käyttö, torjunta-aineet, ilmasto- ja ympäristövaatimukset).

Uuden-Seelannin ja Australian neuvottelut ovat alkaneet. Elintarvikevientimaina nämäkin neuvottelut ovat vaikeat varsinkin mahdollisen brexitin muuttaessa sisämarkkinoiden tasapainoa.

MTK:n tavoitteet

- Ydinkysymys on eurooppalaisen tuotannon kilpailukyky. Samat tuotantovaatimukset, mitkä EU:ssa ja kansallisella tasolla asetetaan sisämarkkinoiden tuotannolle, pitää olla lähtökohtana tuonnin vapauttamiselle. Jo elintarvikevalvonnan uskottavuuden takia markkinoilla olevien tuotteiden vaatimukset on oltava yhteismitallisia.
- EU on kuluttajasuojan perusteella kieltäytynyt keskustelemasta hormonien, raktopaminin ja muiden kasvunestojen nostamisesta neuvotteluihin. GMO:t ovat tärkeä asia USA:lle ja EU:n glyfosaattipäätökset eivät helpota keskusteluilma-
piiriä. USA käyttää näistä asioista termiä moderni maatalousteknologia.
- Elintarvikkeiden laatukysymykset eivät ole vain maantietaulisia alkuperämerkintöjä (GI), vaan laatu kiinnittyy laajasti SPS-tekijöihin. Mikro-biläakeresistenssi on entistä tärkeämpi tuotteiden laatuasia. Kahdenkeskisissä kauppasopimuksissa on vaadittava myös eläinten EU:n hyvinvointistandardeja kaupankäynnin pohjaksi.
- Samoin kuin WTO-tuontikiintiöiden osalta myös kahdenvälisissä sopimuksissa kiintiöiden hallintajärjestelmä pitää olla ennakoiva eikä 'first come first served' –menettely kiintiön täyttämässä ole mahdollinen.
- Uusien neuvottelujen avautuessa on huolehdittava myös hyväksytyjen sopimusten voimaansaatamisesta ja osaamisesta mahdollisuuksien hyödyntämiseksi.
- EU on aikaisemmin sitoutunut (2008) WTO-kierroksella tuonnin vapauttamiseen sovittujen kiintiöiden sisällä. Kymmenessä vuodessa on tapahtunut paljon sisämarkkinoilla mm. kulutustottumusten muutoksen seurauksena ja mahdollinen brexit muuttaa monen tuotteen markkina-
tasapainoa.

RUOKAKETJU

Marica Twerin; +358 40 1839 722; marica.twerin@mtk.fi

Toimiva ruokaketju jakaa lisä-arvon koko arvoketjuun

Maatalouden markkinakriisin hoidossa on kiinnitetty erityistä huomiota viljelijöiden neuvotteluasemaan markkinoilla. Komissio julkaisi 25.4.2019 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi epäterveistä kauppatavoista yritysten välisissä suhteissa elintarvikeketjussa. Jäsenvaltioille jää nyt toimeenpano ja myöhemmin komission pitää tutkia direktiivin vaikuttavuutta. Tarvitessaan direktiiviä pitää tiukentaa.

Komissio jatkaa ruokaketjun toiminnan parantamista myös edistämällä tuottajaorganisaatioiden perustamista sekä markkinatiedon avoimuutta.

Tuotantopanosten tarjonnassa konsolidaatio ja omistajuuden muutokset ovat olleet nopeita. 15 vuotta sitten lannoiteteollisuuden suojaksi rakennettiin tyypilannoitteiden polkumyynnin suoja Venäjältä tulevaa tuontia vastaan. Tuottajajärjestöt tekivät kesällä 2017 tukintapyyntöä kauppapääosastolle polkumyynnin menettelyn tarpeellisuudesta nykytilanteesta, jossa tutkimusten mukaan viljelijät maksavat tuontisuojusta yli miljardin euron lisäkustannuksen lannoitteiden hinnassa. Komissio tuli osittain tuottajia vastaan viime syksyn aikana ja tullia alennettiin 30 %. Vastatoimena Fertilizers Europe valitti kesäkuussa Venäjän, Amerikan Yhdysvaltojen, Trinidadin ja Tobagon väitetystä polkumyynnistä. Komissio aloitti polkumyynintutkinnan.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissio julkaisi 25.4.2019 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi epäterveistä kaupan käytännöistä yritysten välisissä suhteissa elintarvikeketjussa.

Komissiolta odotetaan markkinatiedon avoimuutta edistävästä 'market transparency' -aloitteesta asetusmuutosta syksyllä.

Komission kalsiumammoniumnitraatin (CAN) polkumyynintullin USA:sta, Venäjältä ja Trinidad&Tobagosta käsittelyssä syyskuussa 2019 EU-jäsenmaat eivät tukeneet polkumyynintullien nostoa. Komissio voi kuitenkin jatkaa tästä huolimatta polkumyynintullien valmistelua, kun määränemmistöä prosessin lopettamiseksi ei jäsenvaltioista ole. Ammoniumnitraatin polkumyynin suoja Venäjältä tarkastellaan uudelleen 5-vuotisraportissa syksyllä 2019.

MTK:n tavoitteet

- Epäterveiden kauppatapojen direktiivissä on MTK:n tavoitteet otettu huomioon. Seuraavaksi nämä tavoitteet on siirrettävä kansalliseen elintarvikemarkkinalakiin.
- Markkinatiedon avoimuutta on lisättävä koko elintarvikeketjussa ja mm. kuluttajadata tulee olla koko ketjulle avointa.
- Ruokaketjun toimivuutta on katsottava kokonaisuutena, myös maatalouden tuotantopanoksia. Tuotantopanosten hintaan vaikuttavat oleellisesti tullit ja myös teollisuuden suojaksi rakennetut polkumyynintullit. Teollisuuden tehotomuutta ei voida suojata maatalouden kilpailukyyn kustannuksella, kuten esimerkiksi ammoniumnitraatin tuontitullien tapauksessa on tehty.

Alkuperämerkinnät elintarvikkeissa

Johan Åberg +358 40 523 3864; johan.aberg@mtk.fi

EU-parlamentti päätti heinäkuussa 2011 Elintarviketietoasetuksesta, jossa säädetään laajasti elintarvikkeita koskevasta kuluttajainformaatiosta, mm. ruuan alkuperää koskevaa lainsäädäntöä määriteltiin. Tätä asetusta 1169/2011 on toimeenpantu niin EU- kuin kansallisella tasolla kaikki nämä vuodet. Koska EU-tasoinen lainsäädäntö ruuan alkuperän nykyistä avoimemmasta pakollisesta ilmoittamisesta ei ole edennyt poliittisesta paineesta huolimatta, on eri puolilla Eurooppaa säädetty kansallista lainsäädäntöä alkuperän ilmoittamiseksi.

Kansallisella tasolla on pakattujen elintarvikkeiden alkuperämerkinnöistä säädetty useissa eri EU-maissa (mm. Ranska, Italia). Suomen kansallinen asetukset maidon ja maitotuotteiden sekä lihan alkuperästä (elintarvike/ainesosa) astui määräaikaisena voimaan 1.6.2017. Suomi on notifiointi 15.2.2019 ehdotuksen, jolla asetuksen 218/2017 voimassaoloaika jatkettaisiin 31.3.2020 asti. Ranska notifiointi ehdotuksen asetuksen voimaantulon jatkamiseksi 31.3.2020 asti. Komissio ei ole vastustanut ehdotuksia.

Komissio on jo aiemmin tehnyt selväksi, että kun pääainesosan alkuperämaan ilmoittamista koskevaa komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2018/775 aletaan soveltaa 1.4.2020, kansalliset alkuperämerkintäsäädökset eivät enää voi olla voimassa. Tämä asetusta koskee siis asetuksen (EU) N:o 1169/2011 26 artiklan 3 kohdan soveltamista koskevia sääntöjä siltä osin kuin on kyse elintarvikkeen pääainesosan alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittamista koskevista säännöistä.

Toukokuussa 2019 astui voimaan Suomen oma kansallinen asetusta koskien ravintolaruoan alkuperää (liha). Suomi sai ensimmäisenä EU-maana läpi kansallisen ravintolaruoan alkuperän ilmoittamista koskevan kansallisen asetuksen. Tämä Maa- ja metsätalousministeriön asetusta on määräaikainen ja voimassa 2 v. Muu Eurooppa seurasi tätä kiinnostuneena ja useissa maissa on meneillään vastaavanlaisia prosesseja.

Käsittelytilanne EU:ssa

Alkuperän ilmoittamisvaatimukset voimistuvat varmasti eri puolilla Eurooppaa, sillä ruokahuilajusten määrä on tutkimusten mukaan kasvussa.

Viime vuonna annettu täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/775 pääainesosan alkuperämaan ilmoittamista koskien aletaan soveltaa 1.4.2020.

MTK:n tavoitteet

- MTK on pitkään vaatinut nykyistä tarkempaa lainsäädäntöä ruuan alkuperän ilmoittamiseksi niin elintarvikepakkauksissa, irtomyynnissä kuin ruokapalvelusektorilla. Alkuperävaatimusta jatketaan.
- Tavoitteena on, että EU:ssa on yhteneväinen lainsäädäntö myös ruuan alkuperän nykyistä tarkemmasta ilmoittamisesta.
- Alkuperä tulisi aina ilmoittaa avoimesti kuluttajalle, kaikista elintarvikeryhmistä.
- Digitalisaatio tuo varmasti mahdollisuuksia jäljitettävyyden kehittämiseen sekä alkuperätiedon avaamiseen kuluttajalle asti nykyisten menetelmien tehokkaammin.

UUDET JALOSTUSMENETELMÄT LUOVAT KILPAILU- JA SOPEUTU- MISKYKYÄ

Mika Virtanen; +358 20 413 2468; +358 400 544 728; mika.virtanen@mtk.fi

GMO-lajikkeiden käyttöönotto EU:ssa on osoittautunut mahdolliseksi. GMO-menetelmien sijaan kasvinjalostuksessa on edistettävä ns. uusien jalostustekniikoiden käyttöönottoa, jotta kasvinjalostuksen kilpailukykyä voidaan parantaa. Uudella tekniikalla päästään täsmällisempään, nopeampaan ja halvempaan kasvinjalostukseen perinteiseen menetelmään sekä GM-jalostukseen verrattuna. Esim. CRISP/Cas9- tekniikat mahdollistavat jalostuksessa tarkoin kohdennetut mutaatiot, ilman että kasviin tuodaan vierasta perintöainesta. Näillä tekniikoilla voidaan tehdä samoja mutaatioita, joita luonnossa tapahtuu normaalistikin.

Käsittelytilanne EU:ssa

EU:ssa uusista jalostustekniikoista käydään jatkuvaa keskustelua. Euroopan unionin tuomioistuin antoi heinäkuussa 2018 päätöksen siitä, että mutageneesitekniikat luetaan GMO-lainsäädännön piiriin silloin, kun jonkin eliön genomia muutetaan tavalla, joka luonnossa ei olisi mahdollista.

Euroopan tuottajajärjestöt haluavat kiirehtiä komissiolta toimenpiteitä EU:n lainsäädännön täsmentämiseksi siten, että lainsäädäntö mahdollistaa uusien jalostustekniikoiden käyttöönoton kasvinjalostuksessa. Vain siten kasvinjalostus Euroopassa voi kilpailla tasavertaisesti EU:n ulkopuolisten kasvinjalostajien kanssa. Näitä menetelmiä käytetään yleisesti kasvinjalostuksessa Euroopan ulkopuolella.

MTK:n tavoitteet

- MTK mielestä pitää saada mahdollisimman nopeasti lainsäädäntöön määritelmät siitä, että nykyaikaisia mutageneesitekniikoita ei määritellä geenimuunteluksi.
- Uusia jalostustekniikoita tarvitaan, jotta voidaan nykyistä tehokkaammin vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin, jalostamalla esim. kuivissa oloissa paremmin menestyviä tai ravinteita tehokkaammin hyödyntäviä kasvilajikkeita yms.
- Maataloudelle asetetaan velvoitteita erilaisten ilmasto- ja ympäristöpolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi, mutta tehokkaat työkalut tavoitteiden saavuttamiseksi kasvinjalostuksessa puuttuvat. Ne pitää ottaa käyttöön mahdollisimman pian. Euroopan viljelijät tarvitsevat uusia nykyaikaisia kasvilajikkeita, joilla velvoitteisiin pystytään vastaamaan.

SIEMENLAINSÄÄDÄNTÖ KAIPAA UUDISTUSTA

Mika Virtanen; +358 20 413 2468; +358 400 544 728; mika.virtanen@mtk.fi

Euroopan yhteisön siemenlainsäädännön uudistusprosessi keskeytettiin v. 2013, koska muutamista asiakokonaisuuksista ei päästy yhteisymmärrykseen. Vaikeita asiakohtia olivat mm. luomusiemen ja heterogeeninen materiaali. Nämä edellä mainitut ongelmakohdat on nyt säädelty EU:n uudessa luomusasetuksessa.

Euroopassa patenttien myöntäminen kasvilajikkeille on tähän saakka liittynyt vain geenimuunneltuihin lajikkeisiin. Euroopan patenttitoimisto (EPO) on myöntänyt patenteja myös kasvilajikkeille, jotka on jalostettu perinteisiä menetelmiä käyttäen. Tämä on uhka kansainvälisille kasvinjalostajanoikeuksille, jonka mukaan kasvinjalostajilla on oikeus käyttää korvauksetta kaikkia lajikkeita lähtömateriaalina uusien lajikkeiden jalostustyössä.

Käsittelytilanne EU:ssa

Siemenlainsäädännön uudistus halutaan aloittavan uuden komission työlistalle. Euroopan tuottajajärjestöjen tavoitteena on nykyisen siemenlainsäädännön uusiminen nykyajan vaatimusten mukaiseksi. Suomi vie asiaa eteenpäin oman puheenjohtajuuskauden aikana.

Patenttien osalta Euroopan komissio julkaisi marraskuussa 2016 selventävän tiedonannon, jossa se totesi, että sekä biologisia prosesseja että perinteisin biologisin menetelmin jalostettuja kasvilajikkeita ei pitäisi voida patentoida. Tämän jälkeenkin patenteja on kuitenkin myönnetty, joten Euroopan patenttitoimiston menettelytavat kaipaavat edelleen täsmennystä.

MTK:n tavoitteet

- MTK mielestä siemenlainsäädäntö pitää uudistaa vastaamaan nykyajan vaatimuksia.
- Siemenlainsäädännössä voitaisiin tarvittaessa määritellä myös sallitut uudet jalostustekniikat, jotka luokitellaan geenimuuntelun ulkopuolelle.
- Lainsäädäntöä on selkiytettävä siten, että kasvinjalostajan oikeudet voidaan turvata. Biologisten prosessien ja perinteisin biologisin menetelmin jalostettujen kasvilajikkeiden patentointi tulee selkeästi kieltää.

KASVINSUOJELUAINE- POLITIikka PAINEESSA

Mika Virtanen; +358 20 413 2468; +358 400 544 728; mika.virtanen@mtk.fi

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2009 kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta säätelee mm. kasvinsuojeluaineiden tehoaineiden hyväksymisen edellytyksiä. Asetuksen myötä EU:n kasvinsuojeluainepolitiikka siirtyi riskiperusteisesta päätöksenteosta enemmän vaaraperusteiseen suuntaan. Tehoaineiden hyväksymisessä päätöksenteko EU:ssa on viime vuosina politisoitunut, samalla tieteellisen arvioinnin merkitys on vähentynyt huomattavasti, mikä on vastoin lainsäädännön tarkoitusta.

Tehoaineiden hyväksynnässä kiinnitetään huomiota aineen vaaraominaisuuksiin, mutta ei oteta huomioon erilaisten riskienvähennystoimenpiteiden vaikutusta siihen, millä todennäköisyydellä aineen vaaraominaisuus realisoituu käytännössä. Tämä on johtanut vuosien siihen, että markkinoilla olevien tehoaineiden määrä on vähentynyt rajusti.

Valikoiman vähentyminen johtaa helposti hyväksyttyjen valmisteiden liialliseen käyttöön, koska vaihtoehtoisia valmisteita ei ole käytettävissä. Lopulta valmiste menettää tehonsa, koska torjuttava organismi voi kehittää tehoaineelle vastustuskykyisiä (resistenttejä) kantoja. Tämä voitaisiin estää, mikäli markkinoille on hyväksytty samaan käyttötarkoitukseen useita, vaikutustaltaan erilaisia tehoaineita.

Kasvinsuojeluaineiden valikoiman vähentyminen on johtanut siihen, että valmisteita hyväksytään käyttöön poikkeusluvalla, hätätilanteita varten (art. 53). Häätalupia myönnetään EU:ssa keskimäärin n. 400 kpl vuosittain, eniten Ranskassa ja Portugalissa. Hätälupien lisäksi kasvinsuojeluainelainsäädäntö sallii rekisteröityjen valmisteiden käytön laajentamisen (art. 51, minor use) vähäisiin käyttötarkoituksiin. Tämä mahdollisuus on erittäin tärkeä mm. avomaan vihannesten ja muiden puutarhakasvien kasvinsuojelun onnistumisen kannalta.

Hätä- ja minor use-lupien suuri määrä osoittaa sen, että EU:n kasvinsuojeluaineiden rekisteröintijärjestelmä ei ole onnistunut yhdessä tavoitteessaan, turvata riittävä kasvinsuojeluaineiden valikoima viljelijöiden käyttöön normaalin rekisteröintiprosessin kautta.

Käsittelytilanne EU:ssa

Komissiossa on parhaillaan menossa kasvinsuojeluainelainsäädännön toimivuuden arviointi (REFIT) ja raporttia odotetaan v. 2019 puolivälissä. MTK:n mielestä lainsäädännön toimeenpano ei nykyisellään vastaa alkuperäisiä tavoitteita. Esimerkiksi valmisteiden alueellinen hyväksyminen ja vastavuoroinen tunnustaminen vyöhykkeen sisällä ei ole toteutunut odotetulla tavalla.

MTK:n tavoitteet

- MTK pitää tärkeänä sitä, että tehoaineiden uudelleenrekisteröinteihin liittyvät päätökset tehdään tieteellisten arviointien perusteella, eikä poliittisin perustein.
- MTK korostaa sitä, että tehoaineen arvioinneissa pitää ottaa huomioon riskiperusteisuus nykyistä paremmin. Pelkkä kemikaalin vaaraominaisuus ei saa ratkaista, vaan myös se, miten suurella riskillä vaaraominaisuus toteutuu, on otettava huomioon.
- MTK pitää tärkeänä sitä, että tehoaineiden uudelleenarviointien yhteydessä on tarkasteltava EU:ssa käytössä olevaa kasvinsuojeluainevalikoimaa kokonaisuutena, jotta voidaan turvata riittävä kasvinterveys ja kasvinsuojelun mahdollisuudet.
- Tehoaineen arviointiprosessia EFSA:ssa pitää kehittää nykyistä joustavammaksi, jotta arviointiprosessin aikana valmistuva uusi tutkimusdata voidaan hyödyntää paremmin päätöksenteossa
- Tehoaineiden arvioinneissa on hyödynnettävä EU:n ulkopuolella, vastaavissa ilmasto-oloissa tehtyjä jäämätutkimuksia on hyödynnettävä, jotta maailmanlaajuisesti vältetään turhalta ja kalliilta päällekkäiseltä työltä

ELÄINTERVEYS JA ELÄINTEN HYVINVOINTI

Leena Suojala; +358 40 772 945; leena.suojala@mtk.fi

Afrikkalainen sikarutto ASF EU:ssa ja maailmalla

Sikojen vakava eläintauti, afrikkalainen sikarutto (African swine fever ASF), on EU:ssa levinnyt Itä-Eurooppaan, Baltian maihin ja Belgiaan. Uusin tapaus todettiin heinäkuun lopulla Slovakiassa, kyseessä oli ns takapihasikala aivan Unkarin rajalla. Belgian tautitapaukset on todettu vain luonnonvaraisista villisioista, ei tuotantosi-kaloista. Belgian villisikatapaukset ovat lähellä sekä Saksan, Ranskan että Luxembourgin rajaa, joka lisää viranomaisille painetta epidemian rajaamiselle mahdollisimman tehokkaasti. Rajoitusalueet EU:ssa käsittävät (tilanne 31.7.2019) mm. isoja osia Baltiasta (Viro käytännössä kokonaan, suuria osia sekä Latviasta että Liettuasta), Belgian ja Slovakian rajoitusalueet, Puolan, Bulgarian ja Unkarin itäosat, ja koko Romanian. Kun virus on levinnyt luonnonvaraiseen villisikapopulaatioon, sen leviämisen rajaaminen vaatii erityisiä toimenpiteitä mm. villisikapopulaation kohdennettua vähentämistä, eläinkuljetusten ja takapihasikaloiden rajoittamista, aitaamisia, tehokasta seurantaa jne. Positiivista kuitenkin on, että Tsekin tasavalta on kyennyt pääsemään eroon taudista, viimeisin positiivinen löydös kuolleesta villisiasta oli 15.4.2018.

Tauti on todettu myös Aasiassa: mm. Kiina ja Vietnam ovat raportoineet epidemioista jo aiemmin, syyskuussa 2019 vahvistettiin tauti myös Filippiineillä. Tilanne Kiinassa on erittäin huolestuttava, tauti on levinnyt laajoille alueille eri puolille maata, ja vaikuttaa siltä, että sen leviämistä on käytännössä mahdoton enää hallita. Miljoonia sikoja on lopetettu ja viranomaiset määränneet rajoitusalueita. Globaali sianlihan markkina on luonnollisesti reagoinut muuttuneeseen tilanteeseen.

Eläinten hyvinvointi ja eläinten kuljetus

Komissio ei keväällä 2019 ollut valmis avaamaan eläinten hyvinvointisäädöksiä. Sitä vastoin vapaaehtoisia järjestelmiä ja suosituksia parhaista käytännöistä jaetaan ja kehitetään. Teuraseläinten kuljetuskelpoisuuden arvioimiseksi on tehty komission ja elinkeinon yhteisessä hankkeessa esitteet teuraskuljettajan avuksi koskien ainakin hevosta, nautaa ja sikaa. Uuden parlamentin aloitettua onkin hyvin todennäköistä, että eläinten hyvinvointisäädöksiä tarkastellaan uudelleen.

Yksittäiset jäsenvaltiot on valmistelemassa omia kansallisia eläinten hyvinvoinnista kertovia merkintöjä eläintuotteille ml ainakin Tanska, Ranska, Saksa, Espanja ja Suomi. Sen lisäksi markkinoilla on useita erilaisia ja eritasoisia eläinten hyvinvointimerkintöjä, joita hallinnoi esim. eläinsuojelujärjestöt tai vastaavat. Suomesakin on käynnissä Makeran rahoittama ja Luken vetämä hanke v 2018-2021, jonka tavoitteena on selvittää suomalaista eläintuotteiden eläinten hyvinvointimerkintää. MTK on mukana hankkeessa. Keskusteluissa on ollut myös vapaaehtoinen EU:n laajuinen eläintuotteiden eläinten hyvinvointimerkintä, jolloin voitaisiin sopia yhteisesti kriteeristöstä merkin taustalla. Joillakin sektoreille nähdään, että merkintää olisi vaikea sovittaa meillä pohjoisiin olosuhteisiin siten, että se ottaisi hyvinvointiin liittyvät erilaiset tekijät huomioon oikeudenmukaisella tavalla. Riskinä voi olla, että EU-merkinnällä varustetut tuontituotteet saisivat kotimaan markkinoilla kilpailuetua suhteessa kotimaisiin tuotteisiin. Joillakin toisilla kotieläinsektoreilla taas nähdään, että hyvinvointimerkintä vahvistaisi kotimaisen tuotannon kilpailukykyä vientiponnisteluissa.

Karjuporsaiden kirurgisesta kastroatiosta luopuminen on edelleen keskustelulistalla. Riippuu kuitenkin pitkälti lihateollisuuden päätöksistä, miten asia käytännössä etenee. Vapaaehtoisen luopumisen olisi pitänyt tapahtua jo v. 2018. Jäsenvaltioissa asia kuitenkin edistyy hitaasti. Erilaisia vaihtoehtoja kirurgiselle kastroatiolle on käytössä jäsenvaltiosta riippuen esim. paikallisuudutus, kipulääkitys, hiilidioksidin käyttö ikään kuin anesteettina, sian aikaisempi teurastaminen ja immunokastroation (immunologinen sikaan 2-3 kertaa ennen teurastusta injisoitava valmiste) käyttö.

Komission perustama Animal Welfare Platform kokoontui 2017 ensimmäisen kerran ja toiminta varmasti jatkuu tulevaisuudessakin. Platformiin kuuluu edustajat jäsenvaltioista, sidosryhmistä ja tieteellisistä asiantuntijoista. Suomesta asiantuntijana mukana on prof. Anna Valros Helsingin yliopistosta. Platformilla ei ole varsinaista roolia säädösvalmistelussa, mutta se voi ottaa kantaa eläinten hyvinvointiin liittyviin kysymyksiin. Platformissa on erilaisia alatyöryhmiä, mm. ryhmät eläinten kuljetukselle, sikojen kastroatiolla ja saparoille.

Komissio ryhdistäytyi sikadirektiivin toimeenpanossa 2018-2019: rutiininomainen sian hännänkatkaisu halutaan lopettaa, ja luvassa on kampanjointia, tiedottamista ja missioita. Komission tavoitteena on saada jäsenvaltioilta toimenpidesuunnitelma niistä toimenpiteistä, joilla tuotanto ohjattaisiin hännän typistämisestä luopumiseen. Suomalainen sikatuotanto on esitellyt käytäntöjään eri foorumeilla. Suomalaisia jäseniä (2 tuottajaa, 2 eläinlääkäreitä, 1 tutkija) oli mukana komission perustamassa TailsTeamissä syksyllä 2018 ja keväällä 2019.

Eläinten pitkät kuljetukset nousevat säännöllisin väliajoin keskusteluun Brysselissä. Eläinsuojelujärjestöt ovat kampanjoineet ns. pitkien yli 8 h kestävien eläinkuljetusten kieltämiseksi. Suomen maantieteen ja kotieläintilojen rakenteen kannalta yksiselitteinen luopuminen yli 8 h kuljetuksista ei ole mahdollista, vaan näemme, että kuljetuksen aikana eläinten hyvinvoinnista voidaan huolehtia paremmin panostamalla kuljetusvälineiden laatuun, kuljettajien koulutukseen ja eläinten seurantaan kuljetuksen aikana. Suomessa ei ole lainkaan

Keski-Euroopan keräilyasemien kulttuuria. Näillä keräilyasemilla eläimiä puretaan, lastataan ja tuntemattomia ryhmiä yhdistellään. Kuljetus teoriasa keskeytyy ja alkaa uuden lastauksen jälkeen alusta, jolloin kuljetuksen tuntimäärät pidetään kurissa. Tällaiset keräilyasemat altistavat eläimet tautien leviämiseksi ja ovat eläinsuojeluriski.

MTK:n tavoitteet

- EU:n eläintautiasetuksen (Animal Health Law EU 429/2016) delegoidut säädökset valmistelussa ja yleinen kuuleminen meneillään heinäkuun 2019 aikana. EU:n eläintautiasetusta sovelletaan 21.4.2021 lähtien.

- MTK esittää, että komissio huolehtii siitä, että EU:n sikadirektiivin toimeenpano varmistetaan koko unionin alueella. Erityisesti sikojen rutiininomaisen hännänkatkaisun tulkinnan osalta käytännöt tulisi yhtenäistää. MTK korostaa, että nykyinen sikadirektiivin tulkinta, jolla sallitaan rutiininomainen sikojen hännänkatkaisu, asettaa jäsenvaltiot eriarvoiseen asemaan toisiinsa nähden.

“Sikojen vakava eläintauti, afrikkalainen sikarutto (African swine fever ASF), on EU:ssa levinnyt Itä-Eurooppaan, Baltian maihin ja Belgiaan”

MIKROBILÄÄKERESISTENSSI JA LÄÄKKEIDEN HALLITTU KÄYTTÖ ELÄIMILLE

Leena Suojala; +358 40 772 945; leena.suojala@mtk.fi

Käsittelytilanne EU:ssa

EU:ssa antibioottiresistenssin vähentäminen ja antibioottien käytön vähentäminen eläintuotannossa ovat johtavia teemoja lainsäädännön valmistelussa. Tämä on näkynyt mm. EU:n eläinlääkeasetuksen ja lääkerehuasetuksen valmistelussa. Eläinlääkeasetuksessa säädetään minimivaatimukset eläinlääkkeiden hyväksymismenettelystä, määräämisestä ja käytöstä unionitasolla. Kansallisesti voidaan joistain kohdista säätää asetustasoa tiukemmin. Kaskadisäonnöston osalta Suomen ja Ruotsin toiveita ei aikoinaan valmistelussa huomioitu, mutta asian kanssa pystytään elämään.

MTK:n tavoitteet

- MTK on vahvasti sitoutunut kansalliseen laatu-strategiaan: vastuullisesti ja kestävästi tuotetut elintarvikkeet varmistavat ruuan korkean laadun ja puhtauden. Antibioottien hallittu käyttö on osa tätä laatustrategiaa.
- MTK:n tavoitteena on huolehtia eläinten terveydestä niin, että tarve käyttää mikrobilääkkeitä on mahdollisimman vähäinen. Antibiootteja tulee käyttää vain sairauksien hoitoon ja eläinlääkärin määräyksestä. Eläinlääkärin toimintaa puolestaan määrittää kansallisen viranomaistahon antamat käyttösuositukset, joissa on otettu huomioon resistenssiriskin hallinta.
- Hyvän eläinterveyden takana on eläinten hyvä hoito, ruokinta ja olosuhteet, jotka lisäävät eläinten vastustuskykyä ja vähentävät sairastumisia ja turvaavat eläinten hyvinvoinnin. Eläinten ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon ala on laajasti sitoutunut.
- MTK on allekirjoittanut yhdessä muiden pohjoismaisten tuottajajärjestöjen kanssa julkilauseman, jossa vaadittiin antibioottien rutiinikäytön kieltämistä ennaltaehkäisevästi tuotantoeläimille Euroopassa.

LUOMULAINSÄÄDÄNNÖN VALMISTELU

Johanna Andersson, +358 20 413 24 77, johanna.andersson@mtk.fi

Käsittelytilanne EU:ssa

Uuden luomulainsäädännön odotetaan astuvan voimaan vuoden 2021 loppuun mennessä. Tällä hetkellä valmistellaan täytäntöönpano- ja delegoituja säädöksiä. Nykyisen asetuksen 889/2008 liitteiden päivitys on työn alla. Lopulliset tekstit uusien tuotantosääntöjen osalta valmistuu vuoden 2020 aikana.

Asetukseen on tulossa uusina kohtina luomuhyönteisiä koskeva kohta sekä myös kanit ovat tulossa luomusasetuksen piiriin. Tämän hetken tiedon mukaan siipikarjasektorille olisi tulossa eniten uusia säädöksiä orsien ja tilalaskennan suhteen, mutta nämä asiat ovat vielä valmistelun alla. Luomusiemenille täytyy perustaa oma tietokanta, jossa toimijat ja tuotteen saatavuus ovat nähtävillä. Tämä pitää tehdä ennen kuin poikkeuksia siemensäädännöstä voi pyytää. Tietokannat ovat kansallisia, mutta EU perustaa sivuston, josta löytyy kaikkien tietokantojen yhteystiedot.

Geenimuunteluun liittyvä lainsäädäntö pysynee ennallaan, eli uusi asetus ei anna mahdollisuutta uusille geenitekniikoille. Luonnonmukaista jalostustoimintaa on suoritettava luonnonmukaisissa olosuhteissa ja siinä tulee keskittyä geneettisen monimuotoisuuden lisäämiseen, luonnollisen lisääntymiskyvyn hyödyntämiseen, taudinvastustuskykyyn ja sopeutumiseen tuotantomaaan paikallisiin olosuhteisiin (maaperä- ja ilmasto). Lyhyesti sanottuna luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvia lajikkeita on tuotettava luomuosuhteissa.

Luomun siirtymäsäännöt pysyvät pitkälti ennallaan. Luomutiloilla eläinten lisääntyminen pitää hoitaa luomuinneksella, aikaisemmin mahdolliset poikkeukset poistuvat. Sikojen häntien työstäminen, sarvien poistaminen naudoilta yms. on sallittua erityisperustein.

Asetuksessa on myös tarkat säännöt säätörikkeiden tai epäilysten osalta. Toimijan tulee ennaltaehkäisevästi välttää hyväksymättömien tuotteiden joutumista luomutuotantoon. Samoin

tilanteen edetessä tulee asiassa toimia yhteistyössä paikallisten tarkastajien kanssa. Mikäli tuottaja poikkeaa hyväksytyistä metodeista tai tuotteista, tuotteita ei voida markkinoida luomuna.

Lisäksi tulevaisuudessa siirrytään EU:n ulkopuolisista valtioista tulevien luomutuotteiden vastavuusperiaatteesta siihen, että näiden luomutuotteiden tulee olla EU määräysten mukaisia, jotta niitä voidaan markkinoida luomuna. Poikkeuksena on erillinen vastaavuussopimus yksittäisen valtion kanssa.

MTK:n tavoitteet

- MTK vastustaa kauppojen ottamista valvonnan piiriin. Se nostaa kauppojen kynnystä ottaa luomutuotteita tarjontaansa.
- MTK tavoittelee edelleen muutoksia kasvihuon-esäädännösten tulkintaan, jotta ne sopisivat paremmin Suomeen ja varmistamaan tuotannon jatkuminen. Viiden vuoden kuluttua uuden asetuksen soveltamispäivästä komissio esittää rajoitettujen kasvualustojen käyttöä kasvihuoneissa koskevan kertomuksen ja tarvittaessa korjaustoimet liittyvän lainsäädäntöön.
- Siemenlainsäädännössä on varmistettava, että pohjoihin olosuhteisiin löytyy sopivia siemenlajeja ja -lajikkeita, jos tavanomaista siementä ei saa käyttää. EU-tasoinen siemenrekisteri ei ole riittävä. Suomessa käytössä oleva yleinen käytölupa on pystyttävä säilyttämään.
- Kokonaan erillinen jalostusluomueläinten rekisteri on tarpeeton. Nautarekisteriin voidaan lisätä luomustatus rekisteri uudistuksen yhteydessä.
- Siipikarjan ja sikojen yksityiskohtaiset tuotantosäännöt tarvitaan nopeasti, jotta kotimainen porsas ja nuorikkokasvatusta saada käyntiin. (Art. 11 (4))
- Luomukeruutuotteiden säännöksiä on selkeytettävä ja mahdollistettava keruutuotteiden käyttö luomukosmetiikkaan.

PROSESSOITUJEN ELÄINPERÄISTEN PROTEIINIEN KÄYTTÖ REHUISSA

Leena Suojala; +358 40 779 2945; leena.suojala@mtk.fi
Saara Patama; +358 44 0539 285; saara.patama@mtk.fi

Käsittelytilanne EU:ssa

90-luvun BSE-epidemian vuoksi rajoitettiin eläinperäisten proteiinien käyttöä rehuissa. Analyysimenetelmiä proteiinien toisistaan erottamiseksi on kehitetty. Mahdollisuutta käyttää prosessoituja eläinperäisiä proteiineja rehuissa on odotettu pitkään. Edistystä asiassa on vihdoin tapahtumassa, sillä vuoden loppuun mennessä EU:n virallisessa lehdessä odotetaan julkaistavan mahdollisuus hyödyntää prosessoituja siasta peräisin olevia proteiineja siipikarjanrehuissa ja seitsemästä eri hyönteisestä peräisin olevia proteiineja. Mahdollisesti myöhemmin tulee mahdolliseksi hyödyntää myös siipikarjaperäisiä proteiineja sianrehussa.

MTK:n tavoitteet

- Prosessoitujen eläinperäisten proteiinien uuden käyttöönotto rehuissa ja analyysimenetelmien kehittäminen.

“Mahdollisuutta käyttää prosessoituja eläinperäisiä proteiineja rehuissa on odotettu pitkään”

TURKISELINKEINON AJANKOHTAISET ASIAT (YHTEISTYÖSSÄ FUR EUROOPEN JA FIFURIN KANSSA)

Jyrki Sura; +32 471 78 60 42; jyrki.sura@fureurope.eu

WelFur on ensimmäinen Euroopan komission tunnustama tuotantoeläinten hyvinvointia koskeva omavalvontajärjestelmä

Euroopan komissio on hyväksynyt eurooppalaisen turkiseläinten hyvinvointia koskevan WelFur-ohjelman mukaisen itse- ja yhteissäätelyaloitteen. Kyseessä on ensimmäinen tuotantoeläinten hyvinvointia koskeva ohjelma, jota esitellään komission ei-sitovien aloitteiden tietokannassa.

Kaikkien esiteltävien itse- ja yhteissäätelyä koskevien aloitteiden tulee läpäistä prosessi, jossa ohjelmia arvioidaan seuraavien periaatteiden mukaan: kattavuus, avoimuus, luotettavuus, lainsäädännön noudattaminen, valvonta, taloudellinen toteutettavuus sekä jatkuvaan arviointiin perustuva kehittäminen. Tämän seurauksena esiteltyjä ohjelmia käytetään usein sitovan lainsäädännön pohjana, ja jäsenmaiden kansallisiin lainsäädäntöihin vaikuttaminen on myös Fur European tavoitteena.

WelFur on seitsemässä eurooppalaisessa yliopistossa toimivien riippumattomien tutkijoiden laatima turkiseläinten hyvinvointiohjelma, jonka arviointijärjestelmän piirissä on jo yli 98 % eurooppalaisista minkki-, kettu ja suomensupitiloista. WelFur-sertifiointi perustuu vuosittaisiin kolmannen osapuolen suorittamiin arviointikäynteihin, joiden tulosten perusteella tilan eläinten hyvinvointi luokitellaan neljään kategoriaan. Näistä kolmessa ylimmässä olevat tilat voivat saada WelFur-sertifikaatin.

Suomensupi mukaan WelFur-järjestelmään

Vuoden 2019 alussa käynnistyi WelFur-ohjelmassa uusi aluevaltaus, kun suomensupin vielä pilottivaiheessa olevan WelFur-protokollan mukaiset arviointikäynnit aloitettiin kaikilla suomalaisilla

suomensupitiloilla. Tavoitteena on saada vuoden aikana toteutettua kolme arviointikäyntiä kaikilla tiloilla, ja tämän pilottivuoden tulosten perusteella virallistaa suomensupin asema WelFur-järjestelmässä. Heinäkuun loppuun mennessä on ehditty suorittaa kaksi arviointikäyntiä kaikilla supitiloilla, ja marraskuun loppuun mennessä kaikki pilottivuoden arvioinnit saataneen loppuun suoritettua.

Turkiselinkeino mukana EU:n hankkeessa tuotteiden ympäristöjalanjäljen selvittämiseksi

Komission vuonna 2013 aloittama Product Environmental Footprint -yhteistyö on edennyt siirtymävaiheeseen, jossa ensimmäiset pilot-tihankkeet ovat tulleet päätökseensä ja EU:ssa mietitään, tulisiko PEF-pilottien aikana hankittua tietotaitoa tuotteiden ympäristöjalanjäljen laskusäännöistä siirtää lakialoitteisiin. Turkiselinkeino on mukana PEF-yhteistyössä muiden luonnollisten materiaalien edustajien, kuten nahka- ja villateollisuuden kanssa.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Simonkatu 6, 00101 Helsinki
vaihde 020 4131
www.mtk.fi